

Pred 25 leti je na Triglavu zaplapolala slovenska zastava...

Znamenita fotografija, ki jo je pred 25 leti s helikopterja posnel Joco Žnidaršič za naslovnico časopisa Delo na prvi dan samostojne Slovenije. Na zastavi še manjka grb, ki so ga dodali šele mesec dni kasneje.

Upravne volitve v Trstu Dipiazza tretjič župan!

Nekaj dni pred balotazo smo se pri dobro informiranih osebah pozanimali, kaj nakazujejo napovedi glasovanja. Govor je bil o štiri tisoč glasovih v škodo dosedanjemu županu, kandidatu levosredinske koalicije Robertu Cosoliniju. Končni izid v ranih ponedeljkovih urah je pokazal, da so bile te napovedi točne. Roberto Dipiazza je bil tako tretjič izvoljen za župana mesta, ki ga očitno ljubi. Z 52,63% glasov (44.845) je premagal Cosolinija (47,37% - 40.361). Še bolj kot te številke pa bode v oči podatek o volilni udeležbi: balotaze se je udeležilo 47,43% volilnih upravičencev na dva! Volilni razmak med prvim krogom volitev in balotazo je beležil vpad 12 tisoč volilcev: ključne bitke se je udeležilo 47,43% volilcev (87.900), prvega kroga pa 53% (99 tisoč). Kdor je upal, da bo Cosolini nadoknadil veliko razliko glasov, ki je dodelila zmago Dipiazza v prvem krogu, je ostal razočaran. Težko je bilo upati, da bi se volilci Gibanja 5 zvezd, ki so v prvem krogu želi 13 tisoč glasov, masovno podprli levo-

sredinskega kandidata: najbrž nekateri so, nekateri pa ne.... Čeprav Gibanje 5 zvezd v Trstu ni prodrlo kot drugod po Italiji (Rim in Turin zgovorno pričata o velikem političnem premiku, ki vodi stran od tradicionalnih strank, začenši z Renzijevo Demokrasko stranko), je pa vsekakor posredno močno pogojevalo bitko za zalivsko mesto.

O tem, kako se bo prihodnost Trsta zasukala v naslednjih petih letih (ne smemo pozabiti, da lahko Dipiazza cilja še na ponovno izvolitev leta 2021!), nam ni vedeti. Ker pa imamo za seboj že desetletno obdobje Dipiazzevega županovanja (2001-2011), lahko trdimo, da se nam ne obeta nič 'najboljšega'. O napakah leve sredine in njenega kandidata Cosolinija smo že pisali, skrbi pa nas nezamenarljiv kulturni vidik tržaške prihodnosti, in to zlasti kot pripadnike slovenske narodne skupnosti.

/str. 3
IG

25 let samostojne Slovenije "Edinost, sreča, sprava!"

"Imejmo radi državo, ker je naša", je pred dnevom, ko bomo obeležili 25-letnico samostojnosti Republike Slovenije, dejal ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore.

"Imejmo radi domovino, ker je naša"! bi morali reci tudi vsi mi, ki ne živimo v Sloveniji. Da se pri nas ne znamo skupaj veseliti praznika slovenske države, vemo in vidimo, žal pa bosta tudi letos v Sloveniji dve proslavi, ločeni, seveda. Pa vendar smo Slovenci pred 25 leti znali in zmogli stopiti skupaj, da so slovenske sanje postale resničnost. Država nam ni bila podarjena in tudi danes nam ni. Kot tudi ni nikjer zagotovljeno, da jo bomo Slovenci imeli v nedogled.

"Jamranje in tarnanje, ki lahko sčasoma začne prepajati človekovo notranjost in dušo", je lepo povedal msgr. Zore, ki bo na dan pred praznikom molil in se postil za domovino skupaj z muftijem islamske skupnosti Nedžadom Gra-

busom, parohom srbske pravoslavne Cerkve Peranom Boškovičem in evangeličanskim škofom Gezo Filom; to jamranje je škodljivo za vse nas. Že res, da v današnji Sloveniji pogrešamo etiko, moralo, poštenje in socialno pravičnost, že res, da se ni izteklo tako, kot smo sanjali pred 25 leti, a država je država, domovina Slovenija je danes demokratična država, domovina za vse Slovence, tudi za nas.

Sami smo ji hvaležni za vso pomoč, naši otroci ji morajo biti hvaležni za možnost študija v slovenskem jeziku v domovini, na Slovenijo smo ponosni ob uspehih športnikov in naših misijonarjev po svetu in še in še!

Hranimo jo v srcu in čuvajmo jo, da ne bomo rekli nekega dne z Ivanom Cankarjem: "Ljudje Božji, bratje, domovino sem imel in zdravje; ko sem oboje izgubil, so izpregledale moje oči in so videle, da sem imel zdravje in domovino"... Zato odločno: "Bodi zdrava, domovina!"

Jurij Paljk

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

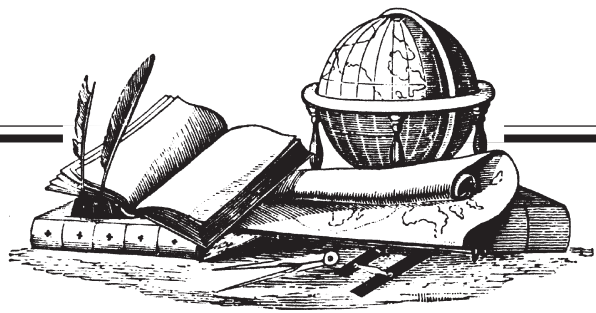

PARRUCCHE
Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE IN KOZMETIČARKE

Gorica
Ul. Garibaldi, 13
na vogalu na trgu pred občino
Tel. 0481 240078

**Odprto vsak dan
od ponedeljka do sobote
od 9.00 do 12.30
in od 15.30 do 19.30**

GORICA Predstavitev festivala Števerjan 2016

Trideset ansamblov od 1. do 3. julija

V Trgovskem domu v Gorici je vodstvo Slovenskega katoliškega prosvetnega društva Francišek Borgia Sedej 20. junija uradno predstavilo medijem 46. festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2016. Priljubljena poletna prireditev, vrhunec delovanja mladostno zagnanega društva, bo med Borovci potekal 1., 2. in 3. julija, napovedovala jo bo Tjaša Hrobat. Franca Padovan (**na mali sliki**), števerjanska županja in predsednica ZSKP (ki je letos soorganizator festivala), je izrazila željo, da bi bili organizatorji še naprej vztrajni in uspešni, saj ljudje daleč naokrog povezujejo Števerjan s festivalom. Predsednik društva Filip Hlede in tajnica Katja Dorni sta med drugim z veseljem povedala, da se je letos prijavilo kar 30 ansamblov, to je več

kot ponavadi. Ena novost letošnje izvedbe je način nagrajevanja, tako da bodo imeli vsi ansambli enake možnosti se čim bolj uvrstiti. Novo je tudi to, da bo občinstvo glasovalo že v petek in soboto. Če vreme ne bo naklonjeno, imajo na razpolago velik šotor, letos pa tudi lepo obnovljeno dvorano Sedejevega doma. Šotor na trgu bo namenjen enogastronomskim dobrotam, ki 'nadgrajujejo' glasbeno prireditev. Nedeljski gost bo tokrat Slovenski oktet, pel bo zabavne in narodne pesmi ter se tako tudi poklonil 'legendi' Slavku Avseniku ob prvi obletnici smrti. Več o festivalu prihodnjč.

Muzej novejšje zgodovine v Ljubljani Odprli so razstavo Samostojni!

V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije so v sklopu Poletne muzejske noči odprli razstavo z naslovom Samostojni! - fotografije in fotoreporterji o samostojni Sloveniji in vojni. Postavitev združuje

da je samostojna država tisto, kar si resnično želimo", je dejal. Sprehod skozi pričujočo fotografsko razstavo po Brglezovih besedah priključuje prenekatero spomine na čase, ki so bili vse prej kot idilični ali enostavni,

fotografije 46 fotoreporterjev in novinarjev, nekatere že močno prepoznane, druge objavljene prvič.

Kot je na odprtju poudaril slavnostni govornik, predsednik državnega zbora Milan Brglez, nas muzej z razstavo, s katero se poklanja rojstnemu dnevu naše države, hkrati s pomočjo fotografij številnih fotoreporterjev in novinarjev slikovito spominja na to prelomno zgodovinsko obdobje, od katerega letos mineva že četrto stoletje.

Ob vse večji časovni oddaljenosti sicer po njegovih besedah pogosto pozabljamo, da je bilo snovanje slovenske države zgodovinsko dejanje, zgodovinski proces, ki je v tistih dinamičnih in prelomnih časih terjalo veliko truda, poguma in iskrenega sodelovanja. Prav tako pozabljamo, da se zahtevnosti procesa samega, kot tudi njegove negotovosti in vprašljivosti, tedaj verjetno niti nismo popolnoma zavedali. "Takrat smo zgolj sledili zadanemu cilju, to je odločitvi,

čepav si jih radi slikamo kot čase vsesplošne enotnosti in sloge. "Ne, razlike in razhajanja so bila, tako kot danes, tako kot bodo najbrž vedno, temu ni moč oporekati. Res pa je, da smo bili bolj solidarni, da smo imeli več poslušanja za sočloveka in za skupno dobro", je še dejal.

Zbrane je ob koncu povabil tudi v DZ, ki se letos že šesto leto zapored pridružuje projektu Poletna muzejska noč in kjer so v počastitev 25. obletnice samostojnosti razstavili nekaj za osamosvojitve ključnih dokumentov ter zbor primerkov državnih simbolov in v fotografije ujete nepozabne trenutke slovenskega osamosvojitve.

Ob odprtju razstavo so tudi razvili slovensko zastavo, ki je zaplapolala na slovesnosti ob razglasitvi samostojne Slovenije v Ljubljani 26. junija 1991. Pred tem so v muzeju odprli tudi razstavo stvaritev učencev, ki so sodelovali na literarnem in fotografskem natečaju ob 25. obletnici samostojnosti.

Občina Sovodnje ob Soči

Številne prireditve ob prazniku občinske samostojnosti

Šolska prireditev OŠ Butkovič na Peči (foto DP)

občinskega sveta in podelitev priznanj zaslužnim domačinom; odlikovani so bili Karen Uljan, svojci pok. Marinke Batič, družina Bin, osnovnošolca Karen Cescutti in Andrej Cotič. Sledila sta predstavitev in odprtje obširne zelene površine nekdanjega nogometnega igrišča, ki jo je občina lepo in smotno uredila v park s postavitvijo igral za najmlajše. To bo gotovo prostor, kamor bodo ra-

Da bi primerno počastili obletnico občinske samostojnosti, je sovojenjska občina, ob sodelovanju z društvi in ustanovami, ki delujejo v občini, organizirala v juniju več dogodkov in prireditev. Osrednje dogodke so potekale v nedeljo, 19. junija. Najprej sveta maša v sovojenjski cerkvi za pokojne občinske upravitelje in svetovalce. V popoldanskih urah sta bili slavnostna seja

Kotalkarska revija društva Vipava na Peči (foto DP)

de zahajale predvsem družine z otroki.

Zvečer se je praznovanje preselilo na Peč, kjer so učenci sovojenjske osnovne šole Petra Butkoviča-Domna živahno izvedli zaključno šolsko prireditev, na kateri so z gibi in s plesi ponazorili dogajanja v zadnjih desetletjih.

Pokrtilo ploščad so nato zasedli kotalkarji društva Vipava, ki so pripravili revijo ob koncu sezone, ki je bila, kot je povedala predstavnica društva, zelo uspešna, saj je bila ploščad pred kratkim pokrita in tako dovoljuje treninge in prireditve tudi ob slabšem vremenu. Predstavili so se vsi kotalkarji, od najmlajših, ki so občasno lovili ravnotežje na kotalkah, do izkušenih in spretnih, ki so se predstavili z zahtevnim programom. Nastopili so posamezni kotalkarji in tudi skupinsko z lepimi dresi.

Junjski večeri se nadaljujejo do konca meseca v raznih zaselkih. DP

Povejmo na glas

Za dobro Slovenije

Tik pred praznikom 25-letnice samostojne Slovenije je več kot razumljivo, da zaželimo naši matični domovini vse najboljše tudi za naprej. Pregledali smo vse za nazaj, spomnili smo se bistvenih dogodkov, ki so rojstvu slovenske države botrovali, zato je umestno, da svoje želje posvetimo še njeni kar najbolj uspešni usmeritvi v prihodnost. V tem smislu je naši narodni državi želeli, da bi po četrtoletni samostojni poti strnila v sebi plodne izkušnje in se izognila tistim, ki niso koristne in bi jih veljalo zavreči. Da bi se vsi njeni državljani v kar največji meri zavedali enkratnega in neprecenljivega pomena osamosvojitve in bi iz njenih izročil črpali zamisli in moč za prihodnja snovanja. Da se ne bi dogajalo, kar se je v veliki meri zgodilo, da nam ta zgodovinski dogodek ne bi več pomenil tisto, kar nam je pomenil pred petindvajsetimi leti. Da nas ne bi preslepila tista nakana časa, ki še tako pomembnim stvarjem polagoma in tako rekoč neopazno jemlje prvotno vrednost in jih nekako potopi med množico drugih, še zdaleč ne tako važnih. Da se ne bi nemara lastne osamosvojitve slednjič naveličali in jo čez desetletje ali dve imeli le za obvezen praznik, ki je zgorj v breme in ne več veselje in sreča. Da bi torej nikoli, ampak res nikoli, ne pozabili, da smo bili tedaj, tistega junija 1991 in že v predhodnih sanjah in pripravah, složni in enotni, da smo bili cel in celovit narod, ki se je zanosno odločil za korak brez primere. Da bi nam močno stopilo pred oči dejstvo, kaj pomeni bi-

ti složen in enoten in kako drugačna je naša zgodovina, v kateri sta prevladovala spor in izključujoča neenotnost. In to resnico je v tem trenutku nujno ne enkrat, ampak dvakrat podčrtati. Kajti zadnje čase se dogaja nekaj, čemur bi se morali v svoje dobro odločno upreti in preprečiti, da bi se sedanja smer odnosov znotraj našega naroda, se pravi znotraj nas samih, nadaljevala. Potem ko je namreč sij osamosvojitve in samostojnosti pričel počasi bledeti in izgubljeni na enkratnem pomenu, sij osamosvojitve in samostojnosti kot naš novi skupni pričetek, se nam je začela iz preteklosti počasi ponovno približevati kruta ločnica - druga svetovna vojna. Druga svetovna vojna, ki nas je razdelila neusmiljeno in krvavo, kot to le ideologija zna. Ideologija, ki razdeli narod na dvoje, ga potisne v medsebojno mržnjo in sovražnost brez milosti in srca, kot bi ga hotela kaznovati, ker noče živeti v miru in razumevanju. In ta ostra delitev se je mladi slovenski državi spet zloveseče približala, potem ko se je zdelo, da je nikoli več ne bo. In to delitev izpred sedmih desetletij bi morali z vso močjo in vsi skupaj zavreči, saj nas obrača v čas nazaj in nam jemlje ogromno energij za sedanost in toliko bolj za prihodnost - pogrezamo se v preteklost, se uničujemo v imenu starega obračuna in notranje krvavimo. Da bi se iztrgali tej krvoločni nevarnosti, si v duhu osamosvojitve ponovno segli v roke in usmerili pogled v prihodnja obzorja.

Janez Povše

Prejeli smo

Dnevniški utrinki

Obtožujem! Čas skepse, kulture smrti, človek je postal odpadek boga ekonomije! Pretresen sem bil konec februarja ob srečanju rimskega škofa, našega svetega očeta z moskovskim patriarhom Kirilom v Havani ob njuni skupni izjavi, ko ugotavljata, da se rušijo, izginjajo temelji človečanstva na našem planetu in preroško pozivata, da je samo v Kristusu vir smisla, veselja in upanja. Poudarila sta, da je nujnost, da ohranimo svetost družine, da se upiramo prevladujoči kulturi smrti in da se izogibamo vsesplošni tehnizaciji, ki pospešeno uničuje okolje in vodi v samouničenje. Ne podlegajmo napuhu, ki je prvi smrtni greh! Torej upor samouničenju človeka.

Nekaj bridkih misli ob srebrnem jubileju ustanovitve države Slovenije.

Profesor dr. Anton Trstenjak, velika osebnost in pojem krščanskega humanista iz časa komu-

nizma, čigar se 20-letnica smrti 29. septembra letos obhaja, je takrat, ko se je zgodil ta čudež proglasitve samostojne države Slovenije izrazil takole: "za mene je to absolutni čudež, sem pa nikoli bili sposobni upravljati sami sebe". Še pred smrtjo pa je javno podal bridko in ogorčeno izjavo: "Slovenci so naredili iz svoje države razbojniško jamo!".

Ali jih moramo res dobiti z močno gorjačo po grbi, da bomo lahko sploh živeli kot normalen državotvoren narod, ali ne?

Pač, dovolj tragično je, da se pogovorimo z nekaj mimoidočimi ljudmi v Sloveniji, pa se zavemo grozljivega stanja kulture smrti, samomorov, zasvojenosti, zgrada, da nismo še prišli do polne dne in kolapsa. Koliko časa bo še trajala ta agonija?

Zaključil pa bi še z nekaj optimizma, ki ga je prof. dr. Trstenjak, neugasljivo izgoreval. Do

zadnjega je ponavljal pravilo: "Bodi skladen sam s seboj!" in tudi še preroške besede: "ko bomo začeli delat za denar, bo skorajda konec sveta!". Ali pa še drugo misel: "V današnjem času je gotovo samo to, da ni nič gotovega".

Ob tem jubileju naše ljube domovine: če se ne bomo oklenili Kristusa, ki je središče in os zgodovine, in priznali, da je samo njegova beseda (Logos) temelj naše eksistence, bomo izginili z zemeljskega obličja, če ne bomo upoštevali Jezusovih besed: "Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugače kot po meni. Če ste spoznali mene, boste spoznali tudi mojega Očeta. Ali kot pravi sv. Janez: "Brez mene ne morete ničesar storiti!". (Jn 15,5)

Samo preden umrete, se lotite Janezovega prologa evangeliju in se mu posvetite. Vse ostalo pustite kot hudičev prah!

Kristus je edino upanje in smisel. Šele na začetku smo, bratje in sestre! Brez Njega smo nič. Temu pokvarjenemu rodu pomagata samo pot in molitev.

Pavel Bračko - Trst, na dan sv. Vida

POGOVOR Lučka Susič

Mala gledališka šola je za otroke izredno doživetje!

Gledališka dejavnost z mladimi je v sklopu Radijskega odra in pri Slovenski prosveti dolgoletna tradicija. K mikrofonu smo povabili Lučko Susič, dušo Gledališkega tedna Gledališke šole Matejke Peterlin, ki se je z odrsko produkcijo uspešno končala v petek, 17. junija, v Finžgarjevem domu na Opčinah. Povedala nam je o začekih te gledališke pustolovščine in o vse večjem zanimanju mladih in najmlajših za tovrstno dejavnost, ki krepi osebnost posameznika.

Kako sta svoj čas nastali želja in zamisel, da bi gledališki svet za teden dni popestril zgodnje poletno obdobje mladih v Finžgarjevem domu?

Že od samega začetka so pri delovanju Radijskega odra (letos praznuje svojo 70-letnico) zavzemale pomemben del tudi odrske predstave, ki so jih prirejale v sodelovanju s Slovensko prosveto. V njih pa so nastopali odrasli in mladi, le občasno tudi otroci. Pač pa so bile dolga leta otroške in mladinske radijske igre izredno pomemben del radijskih programov. Celim generacijam slovenskih otrok v zamejstvu in onkraj tejanje meje so te igre opešale mladost. Zaveš, kako so radijske in odrske igre pomembne za otrokov razvoj, je bila pri Radijskem odru ves čas živa. Še posebej se je okrepila po prvih dveh uspešnih sezonah Gledališkega vrtljaka. Z igralko in režiserko Radijskega odra Matejko Peterlin sva izdelali načrt, kako malim gledališkim navdušencem nuditi možnost, da tudi sami stopijo na oder kot igralci v otroški igri. Prišlo je do skupnega projekta Radijskega odra in Slovenske prosvete, do poletnega Gledališkega tedna za najmlajše (to je bilo prvotno ime pobude, novo ime je dobila, ko nas je zapustila duša

otroških odrskih dejavnosti, Matejka Peterlin). Od leta 2002 poteka v tednu po zaključku pouka v prostorih Finžgarjevega doma oz. Marijanišča na Opčinah.

Kako se je Gledališki teden Gledališke šole Matejke Peterlin v času razvijal? Kakšne organizacijske spretnosti zahteva taka pobuda?

Na samem začetku je bilo seveda mnogo dvomov. Bo to enkratna pobuda ali se bo priljubila otrokom in staršem? Na razpolago smo imeli pet dni. Kaj nam bo uspelo uresničiti v tako kratkem času?

Prva predstava, ki smo jo na gledališkem tednu uredili, je bila uspešnica Jane Kolarič Salon Expon. V njej je nastopilo 29 otrok, režiser pa je bil Emil Aberšek, ki je z nami sodeloval že pri uresnitvi Gledališkega vrtljaka. Vsi, celo režiser, smo bili presenečeni nad uspehom. Sami nismo mogli verjeti, da so se otroci v petih dneh naučili vloge in jih prav živahno zaigrali na odru. Iz navdušenja smo se celo prijavili na tretji Festival amaterskih gledališč v Mavhinjah.

Gledališče je magična podoba resničnega sveta, zato v njem bodisi kot gledalci bodisi kot igralci vsrkamo vase in ponotranjimo marsikatero življenjsko resnico, nauk, izkušnjo. Ko otrok nastopa v igri, stopi v prvi osebi v dogajanje, zdi se mu, da ima moč, da na dogodke vpliva in jih usmerja.

Skoraj vsi mali igralci prve izvedbe so se prijavili tudi naslednje leto na Gledališki teden – odpadli so le tisti, ki so postali "prestari" za vključitev v skupino. Tako je bilo število 23 otrok

iz mesta in okolice ravno pravnje za zasedbo vseh vlog v Zvezdici Zaspanki. Režiser je bil spet Emil Aberšek. Na tretji izvedbi, kjer je bil režiser igralec Janez Starina, pa smo doživeli presenečenje, da se

Foto IG

je zadnji trenutek prijavo poleg domačih še lepo število otrok iz Romjana. Skupaj jih je bilo 38, zato je bilo treba z vso naglico dodati izbrani igrari še nekaj priporov. Od takrat dalje smo določili, naj poteka vpisovanje karke tri tedne pred začetkom tečaja. Vseeno pa ni prav enostavna zadeva prilaganje ali pisanje odrskih tekstov na kožo malčkov, ozirajoč se na število, starost in spol in v skrbi, da dobi prav vsak svojo, sebi primerno vlogo. To delo je bilo vseh petnajst let zaupano meni. Predstavlja pa le enega od izzivov, ki jih nalaga organizacija takega gledališkega tedna za najmlajše. Čim večje je število vpisanih, tem težje so naloge organizatorja: iskanje režiserja, vadiateljev, animatorjev, skrb za kostume, ples, glasbo, tehnično pomoč. Zanimivo je, kako so se ob odpiranju vedno novih problemov (tudi finančnega značaja) in zahtev (tudi birokratskih) istočasno pojavljale rešitve. Malo po zaslugi

izkušenj, malo pa ob pridobivanju vedno novih sodelavcev (skoraj vsi mladi animatorji so izšli iz vrst bivših gojencev). Z otroki so se ukvarjali - poleg že omenjenih - režiserji Marjan Bevk, Alida Bevk, Vesna Tomsič, Nataša Konc Lorenzutti, Manica Maver in Jure Kopušar, nekateri od teh tudi več let zaporedoma. In tako smo prišli letos do petnajste Male gledališke šole s predstavo Mala morsk deklica, tokrat v moji režiji. Sedemdeset otrok v dveh izmenah, 35 v vsaki! Besedilo, petje, ples, krasna scena. Sodelovalo je približno 25 vadiateljev, pomočnikov in vseh vrst ustvarjalcev. Neverjeten napor, ki ga je gnalo samo čisto navdušenje, požrtvovalnost, trdno zaupanje v uspeh pobude, ljubezen do otrok in do gledališča.

Kakšen je bil odziv otrok na Gledališkem tednu v vseh teh letih?

Zdi se mi, da na to vprašanje lahko odgovorijo že same številke: od začetnih 29 prijav smo letos prišli do rekordnih 70 gojencev (to izjemo smo naredili zaradi praznovanja 70-letnice Radijskega odra, prejšnja leta smo morali marsikoga zavriniti, ker smo se prisiljeni ustaviti pri številu 50 gojencev). V našem primeru sploh ne gre za kakšen baby-parking, za ugodno varstvo otrok po koncu pouka. Če bi bilo tako, bi morali po moje starši s silo privleči otroke v Finžgarjev dom, saj si morajo tam prav na začetku počitnic na novo bremeniti možgančke z učenjem besedila igrice in vztrajati na dolgih vajah. Prav nasprotno pa starši pripovedujejo, kako se bojijo, da ne bi zamudili roka vpisa na Malo gledališko šolo, ne zaradi sebe, pač pa zato, ker ne želijo razočarati svojih otrok.

Kaj je to, kar jih vsako leto v tako lepem številu popelje na Gledališki teden?

Občutek imam, da je Mala gledališka šola zanje izredno doživetje, gledališka igra je res "igra", priložnost, da postanejo

nekdo drug, vstopijo v fantazijski svet in ga sami oblikujejo. Dogaja se, da ob koncu tedna znajo na pamet ne samo svojo vlogo, pač pa še številne druge, med odmori si kot igro izberejo vlogo nekoga drugega in se zabavajo s tem.

Ko pa zrastejo in se vračajo že skoraj najstniki na našo poletno šolo, večinoma že sami opažajo, koliko so na njej pridobili. Od začetnega negotovega jecljanja prehajajo počasi do pomembnejših, včasih nosilnih vlog in to jim daje veliko zadoščenja. Tudi otroci iz narodnostno mešanih ali celo popolnoma neslovenskih družin se večkrat prav lepo izkažejo.

Glede na vašo dolgoletno izkušnjo kot šolnica in gledališka mentorica bi vas vprašali za pomen, ki ga z didaktično-vzgojnega vidika ima gledališče pri oblikovanju osebnosti otrok in pri njihovem odrasčanju.

Gledališče je magična podoba resničnega sveta, zato v njem bodisi kot gledalci bodisi kot igralci vsrkamo vase in ponotranjimo marsikatero življenjsko resnico, nauk, izkušnjo. Ko otrok nastopa v igri, stopi v prvi osebi v dogajanje, zdi se mu, da ima moč, da na dogodke vpliva in jih usmerja. Bistveno je, da se na odru otrok sprosti. Z igranjem otrok krepi sposobnost memorizacije, nauči se novih izrazov in rekov, izboljša svojo izgovarjavo, premaguje zadrego ali strah pred javnimi nastopi, dostikrat izboljša svojo samopodobo. Tudi prijatelji, starši ali učitelji ga dostikrat zagledajo v novi luči.

Kakšno vlogo pa ima prav v tem vidiku posredovanje slovenske besede: to je namreč eden izmed temeljev in ciljev vaše dejavnosti?

Ko sem prej omenila, kako se otroci na takem gledališkem tednu kar igraje učijo novih besedil, sem morda povedala že vse. Ko sem še poučevala, sem vsako leto pripravila z dijaki vsaj eno dolgo predstavo, pri tem pa opazovala, kaj so v jezikovnem smislu odnesli od nje. Na vajah sem bolj kakor v razredu lahko opazila, koliko in katerih izrazov dotlej niso poznali, včasih sem v šolskih nalogah opazila, kako so v novih zvezah znali uporabiti kar cele stavke iz igrice. Isto se dogaja na naših gledaliških tednih. Kot sem že prej omenila, opažamo pri gojencih z leti dober jezikovni napredek. Vsaj delno pripada zasluga zanj tudi našemu gledališkemu tečaju. V našem okolju imajo otroci vse premalo možnosti, da bi poslušali in uporabljali lepo in pravilno slovenščino, torej jim taka izkušnja gotovo koristi.

Gledališki teden je tesno povezan z vsakoletno ponudbo Gledališkega vrtljaka, saj je produkcija delavnice v Finžgarjevem domu redno uvrščena v sezono dogodkov v svetoivanskem Marijinem domu. Zakaj ste se odločili za to navezo in kako so se nanjo odzvali mladi igralci v vseh teh letih?

Ob uspešnem zaključku tretje izvedbe Gledališkega tedna je Matejka Peterlin predlagala, naj poskusimo predstavo, ki je nastala na Gledališkem tednu, vključiti v ponudbo našega Gledališkega vrtljaka kot prvo v abonmajski sezoni. Takrat smo imeli še samo eno izmeno igralcev, na Vrtljaku pa tudi eno samo nedeljsko predstavo. Potem pa je nekako paralelno zaradi velikega zanimanja prišlo do dveh nedeljskih predstav, zaradi številnih vpisov na poletni tečaj pa do dveh izmen igralcev. In tako je bilo vse v redu in vse prav. Pod geslom "Na Vrtljaku so mali gledalci postali igralci" so nastopili pred svojimi vrstniki, starši in drugim občinstvom. Čeprav smo takoj ugotovili, da pomenijo te ponovitve dodatne naloge in probleme za organizatorje, vztrajamo pri njih, saj predstavljajo nekakšno nadgraditev poletnega tečaja. Morda je tudi ta jesenska ponovitev pripomogla k povečanju povpraševanja po Gledališkem tednu.

Na podlagi vaše izkušnje bi vas vprašali, kako se je percipcija gledališkega sveta v dolgotrajnem časovnem razdobju spremenila v otrocih, in to glede na spremenjene življenjske navade samih otrok in njihovih družin. Na kakšen način gledališče ohranja čar, ki uspe nagovarjati najmlajše tudi v sedanjem silno tehnološkem svetu?

Seveda, gledalci – tudi otroci – so postali bolj zahtevni. Pred petnajstimi leti smo lahko ustvarili predstavo z veliko bolj omejenimi sredstvi kot zdaj, ko so skoraj obvezni svetlobni in zvočni efekti. Vendar pa ne bi rekla, da so bistvene važnosti. Otroci morajo predvsem razumeti igro, vsebina jim mora biti dostopna, razumljiva. Še vedno velja, da jih najbolj pritegne "boj" med dobrim in slabim, nekaj napetosti in srečen konec. In mi izbiramo take igre, pa če so vzete iz današnjega sveta ali iz pravljicnega. Ugotavljam, da otrokom niso všeč pretirane modernizacije ali nesmiselna spakovanja, ki naj bi izzvala smeh. Otroci so odlični kritiki: če jim nekaj ni všeč, ne bodo iz olike rekli, da jim je.

Igor Gregori

S 1. strani

Dipiazza ...

Rečeno med nami, ta resor je bil v Cosolinijevi upravi 'podcenjen', morda zato, ker so finančne stiske uprave dajale prednost drugim prioritetam (na primer socialnim storitvam). V novem občinskem svetu bo sta sedela dva Slovenca, Igor Švab, ki si je zaslužen kandidaturu s težavo prisvojil znotraj SSK, in Valentina Repini (Demokratska stranka). Verjetno smo si z zmago Dipiazza Slovenci zaigrali lepo priložnost do odborništva, kulturnega namreč. Glede kandidatke DS ima podpisani namreč do-

ločeno mnenje, ki služi le funkcionalnemu razpletu tega razmišljanja; mnenje namreč, ki se opira na osebo prepričanje in sloni zgolj na sanjskih temeljih, saj nima odziva v realnih političnih dinamikah: baje, da sta bila v igri za to mesto dve imeni, ki nikakor nimata zveze s slovenskimi koreninami...

Repinijeva torej, organizacijska duša Slovenskega stalnega gledališča, bi bila v primeru zmage Cosolinija dobra kandidatka za kulturno odborništvo, saj je njena kandidatura nastala znotraj konkretnih političnih di-

namik v DS, lep uspeh osebnih preferenc v prvem krogu je dodatno legitimiral njen položaj, pa čeprav se je prvič soočila s tovrstno politično preizkušnjo. Dejstvo, da pripada slovenski narodni skupnosti in da zaradi službenih okoliščin s privilegiranega gledališča zre v celotno mestno kulturno stvarnost, bi omogočilo neki premik v še dodatno normalizacijo odnosov med tržaškim večinskim in slovenskim svetom.

To pišemo preprosto zato, ker imamo dober spomin. In nismo pozabili, da je 'prvi Dipiazza' ta resor svoj čas zaupal Robertu Menii... Ker se tudi v kulturni politiki namreč opaža domet neke osebe, upamo, da bo 'drugi, oziroma tretji' Dipiazza boljši od 'prvega'.

Gala koncert v Vidmu

V nedeljo, 12. junija, je v organizaciji združenja USCI potekal v Vidmu gala koncert Primavera di voci najboljših otroških pevskih zborov iz naše dežele. Odličnim otroškim zborom iz štirih pokrajin je v mogočem gledališču Giovanni da Udine prisluhnila preko 1000 glava množica navdušenih poslušalcev. Goriško pokrajino sta zastopala OPZ iz Ronk ter otroški pevski zbor Veseljaki iz Doberdoba pod taktirko Lucije Lavrencič (na sliki). Doberdobski pevci so se predstavili s Quaggia-tovo skladbo, slovensko ljudsko v Šivičevi priredbi ter z angleško pesmijo s koreografskimi dodatki. Do tega nastopa so se pevci priborili preko tekmovalne revije, ki je potekala meseca maja v Fari, kjer se je pred ocenjevalno komisijo pred-

stavilo osem otroških pevskih skupin goriške pokrajine. Z istim programom so se predstavili tudi v Vidmu ter tako še enkrat dokazali, da se s svojim petjem lahko kosajo s kvalitetnimi italijanskimi zbori iz cele dežele.

Pri Celjski Mohorjevi družbi

Izšla knjiga o vlogi nadškofa Šuštarja pri osamosvojitvi Slovenije

Pri Celjski Mohorjevi družbi so izdali knjigo z naslovom Vloga nadškofa Šuštarja pri osamosvojitvi Slovenije izpod peresa Jerneja Vrtovca. Kot je ob predstavitvi knjige izpostavil avtor, je Alojzij Šuštar v času osamosvajanja države predstavljal predvsem moralno oporo takrat še delno neizkušeni in ideološko razklani slovenski politiki. Ljubljanski nadškof in metropolit Alojzij Šuštar je ena izmed tistih osebnosti, katerih prispevek v procesu demokratizacije in osamosvajanja Slovenije je zagotovo nesporen, je izpostavil Vrtovec. Meni, da je šla njegova vloga pri tem zgodovinskem trenutku v

zadnjem obdobju nekoliko v pozabo, ravno to pa je bil povod, da je Šuštarjev doprinos pri osamosvojitvi najprej osvetlil v diplomskem delu in zdaj tudi v knjigi. Po besedah Vrtovca, sicer poslanca NSi, je Šuštar v času osamosvajanja Slovenije prevzel velik del moralne odgovornosti, s svojo strpnostjo, dialogom in tudi moralno avtoriteto pa je slovenski narod bodril, da je njegova prihodnost

v samostojni in demokratični republiki. Ni bil le nadškof in metropolit, ampak tudi oseba z izjemnimi vodstvenimi sposobnostmi, je dodal Vrtovec in pojasnil, da so ga številni mediji do konca njegovega škofovanja uvrščali celo na lestvice najbolj priljubljenih politikov. Šuštarjev osebni tajnik, škof Anton Jamnik, je v knjigi napisal uvodne besede. Ob predstavitvi knjige je Šuštarja ocenil za velikega svetovljana, ki se je osebno zelo dobro poznal z mnogimi v cerkvenem vrhu pa tudi na politični ravni. Ozrl se je na Šuštarjev prihod iz Švice v tedanjo Jugoslavijo, kjer mu je bilo po besedah

Jamnika marsikaj nerazumljivo.

V času osamosvajanja je bila Šuštarjeva vloga izrazito povezovalna. Kot je dejal Jamnik, se je pogovarjal z raznoraznimi politikami, od Milana Kučana, Janeza Janše do Lojzeta Peterleta. "Eni so mu zamerili na levi, drugi na desni, nadškof pa je takrat dejal, da nekaj "ne štima", če si vsem všeč. Če pa se komu zameri ter so kritike takšne in drugačne, pa si na pravi poti", je Šuštarja povzel Jamnik. Njegova misel je bila po Jamnikovih besedah vedno vključevati, se pogovarjati in spoštovati človeka, je sklenil škof. Tudi France Martin Dolinar iz Nadškofijskega arhiva v

Ljubljani, ki je v knjigi prispeval oris življenja nadškofa, je izpostavil, da je Šuštar svojo osebnost izoblikoval v demokratičnem, večnacionalnem okolju in versko raznoliki družbi v Švici. Užival je izjemno ugled in stkal globoka prijateljstva z ljudmi na odgovornih položajih domala po vsem svetu, je dodal. Predstavitve knjige so se v knjigarni Celjske Mohorjeve družbe udeležili tudi predsednik republike Borut Pahor, ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore ter več vidnih članov NSi, med njimi predsednica Ljudmila Novak ter vodja ljudske skupine Matej Tonin.

SPRAVA, EDINOST, SREČA (5)

Primož Krečič

EDINOST, SKUPNI TEMELJ POVEZAVE

Vse v življenju kliče po odnosih, le v povezavi z drugimi moramo razviti svoje talente, čutiti podporo in zavarovanost. Dokler se ne odpremo, ostajamo sami, zaprti in žalostni. V odnosih pa se bogatimo in podarjamo. Najmočnejše vezi in edinost se vzpostavljajo v družinah, ki so naravno okolje za celovito rast vsakega človeka. Če je močan in trden temelj, potem je mogoče graditi tudi druge odnose in skupnosti.

Temelj povezave in edinosti moremo najti že v nas samih, ker smo ustvarjeni po podobi Božje Trojice, torej v odnosu ljubljani. V duhovnem življenju razvijamo ta dar, da smo osebe v odnosu z ljudmi in z Bogom. Bog je postal človek, da bi se spustil v globine naših nepovezanosti. V Jezusu Kristusu nam prihaja naproti in nas osvobaja od vseh sebičnih zaprtosti in neodločnega čakanja. V njem sta se povezala Božja in človeška narava ter se svobodno odprla v povezovanje človeštva. Jezus je kot nosilni tram, ki drži vse odnose. V njegovi veliki noči je začetek edinosti, ki povezuje ljudi v edinosti poklicanosti in življenja. Brez njega ni skupne točke, ki bi vse povezovala. Cerkev nadaljuje postavljanje te povezave v vsakem človeku in skupnosti. Zato se moramo otrestiti sebičnosti in sprejeti pot osebne rasti v Božji in človeški ljubezni. Kristus je živeča

edinost, ki povezuje različne svobode in poglede. V njegovem Duhu moremo gledati na ljudi kot na brate ter odkriti v njih drugi steber, v katerem je vse povezano. Ločitev je zmeta, ker ne odgovarja stvarnosti. Nismo ustvarjeni za enostransko in tudi ne za užaljene odmike. Hudozni duh deluje tako, da ruši edinost, poveličuje pa delitve in posameznost. Pri tem mu pomaga potrošniška miselnost, ki napihuje sebične užitke in zadovoljitve, tudi na račun trdnih odnosov in sprave. Zato je Jezus pred smrtjo tako goreče molil za edinost učencev in vsega človeštva. (Jn 17,1) Kjer je njegov Duh, tam so odnosi trdni in spravljeni, tudi velike težave in naspirtja se morejo povezati in pomiriti. Edinost je velika skrb in želja današnjega človeštva. Po drugi strani pa je še vedno velika neznanca v naši domovini, kjer hudobni duh z velikim uspehom kaže na delitve in hudobijo ideoloških nasprotnikov. Zato edinost ni nekaj sentimentalnega, ampak tista moč, ki prihaja iz bistva in je odločilna za razvoj skupnega dobrega. Težko je presekat brezbriznost in krivice, vendar se moramo v veri okleniti Kristusove žrtve in živeti njegovo službo sprave. Čeprav ta dejanja ne najdejo vedno opravičila v človeški logiki, so resnična in blagoslovljena, ker delajo za ljudi in ustvarjajo skupnost, v katero smo poklicani.

Devin - Štivan - Medja vas

Zaključek pastoralnega leta v župniji sv. Janeza Krstnika

Šolska vrata so se zaprla in s tem se je končalo tudi pastoralno leto, ki je bilo v naši župniji letos zelo živo in delovno. Redno so se srečevale tri veroučne skupine. Osnovnošolski učenci 3. in 4. razreda so se pripravljali na prejem zakramentov svete spovedi in prvega svetega obhajila. K prvemu svetemu obhajilu je letos pristopilo kar 16 dečkov in deklic. Slovesni praznik, ki je lepo povezal celo župnijo, je bil v župnijski cerkvi v Štivanu in prvoobhajanci so ob sodelovanju mladinskega in odraslega župnijskega pevskega zbora pri maši lepo sodelovali tudi z branjem prošenj, ki so jih sestavili med pripravo na sprejem prvega svetega obhajila in s prinašanjem mašnih darov. Po za-

kramentu svetega krsta, ki so ga prejeli še kot dojenčki, sta jih zakramenta svete spovedi in obhajila, kot je v homiliji poudaril domači župnik g. Giorgio

letu pripravljala na sprejem zakramenta svete birmе. Ob rednem sodelovanju pri nedeljskih mašah, pri katerih pomagajo z ministriranjem, branjem

je čas. Gotovo jim bo ta dan ostal v trajnem spominu. Skupina petošolcev in srednješolcev, se je v letošnjem šolskem

in fantje pripravili raziskavo o krstnih kamnih naše fare. S tem raziskovalnim delom so najprej želeli poglobiti in uzavestiti pomen zakramenta svetega krsta, po katerem smo postali kristjani in smo pričeli svojo osebno enkratno zgodbo z Bogom Očetom, Sinom in Sv. Duhom. Istočasno pa so se z raziskavo podali nazaj v čas in spoznavali razmere, ko je prav v Štivanu ob izviru reke Timave stal benediktinski samostan, od koder se je krščanstvo širilo med Slovence.

Svojo raziskavo so predstavili in prikazali staršem in ostalim veroučnim skupinam v nedeljo, 5. junija, po nedeljski maši, s katero so otroci in mladi iz Medje vasi, Štivanja in Devina ter še nekaterih okoliških krajev zaključili letošnje katehetsko leto. Bila je to tudi zadnja mladinska maša, ki jo, kot reče no, enkrat mesečno sooblikujejo vse veroučne skupine. Tem se vedno pridruži tudi

lepo število višješolcev, ki pomagajo pri animaciji mlajših skupin.

M. F.

Giannini, še bolj povežala z Jezusom, njihovim najboljšim prijateljem, ki jih ne bo nikoli razočaral in bo vedno imel zan-

prošenj in petjem vsaj ene pesmi pri sv. obhajilu, enkrat mesečno pa z oblikovanjem mladinske svete maše, so ta dekleta

Prvo sv. obhajilo v Barkovljah

V Barkovljah je pristopilo k obhajilni mizi pet deklic. V nedeljo, 22. maja, so Alina, Tjaša, Caterina, Lara in Veronika prijele prvo sv. obhajilo. Po stari barkovljanski navadi so oblekle bele noše, ki jih hrani društvo in ki so last vseh domačinov. Cerkev je bila lepo okrašena. Pel je domači zbor, ki ga je vodil Ladi Vodopivec, pri orglah pa je bil maestro Zudini. Cerkveni slovesnosti je sledila družabnost v društvu, kjer so starši prvoobhajank ponudili prisotnim veliko dobrot. Naj dodamo še to, da je mašo daroval msgr. Franc Vončina, deklice pa je za obhajilo pripravila uč. Vera Poljšak.

V barkovljanski cerkvi pa je bila v nedeljo, 19. junija, še sveta birma. Bogoslužje je vodil in zakrament podelil tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi. Zakrament je prejelo šest dečkov. Trije so iz Barkovelj, in sicer Miha, Peter in Simon, tri pa od od Sv. Ivana, to so Damir, Gabriel, Giulio. Pri bogoslužju je sodeloval domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom Ladija Vodopivca.

Pogovor/ Martina Valentincič o škofijskem zborovanju

Kaj pomeni biti kristjan v vsakdanjem življenju?

V dne od 13. do 15. junija je v Trzinu potekalo pomembno zborovanje za goriško nadškofijo. O tem smo se pogovorili z Martino Valentincič, ki že več let zastopa slovenske vernike v škofijskem pastoralnem svetu.

“Škofijsko zborovanje je potekalo ob koncu pastoralnih dejavnosti v župnijah, raznih skupinah in gibanjih, in sicer v prostorih župnije sv. Nikolaja v Trzinu, ki ima na razpolago dvorano in veliko manjših prostorov, kjer lahko delo urejeno poteka. Povabljeni so bili vsi škofijski duhovniki in diakoni, člani škofijskega pastoralnega sveta, predstavniki župnijskih pastoralnih svetov, predstavniki katoliških gibanj ter vsi, ki so na katerikoli način dejavni v življenju goriške nadškofije. Zborovanja, ki mu predseduje g. nadškof, se je letos udeležilo okrog 150 ljudi”.

Je tako zborovanje ob začetku poletja že utečena praksa?

Tovrstno zborovanje poteka že četrto leto, od prihoda g. nadškofa Redaellija; je priložnost za srečanje vseh pastoralnih delavcev, za pregled prehojene poti, predvsem pa za načrtovanje naslednjih korakov. Prvi dan je ponavadi na vrsti pričevanje zunanjega gosta (letos

je bila to družina Longo iz Trsta), drugi dan poteka skupinsko delo, tretji dan pa se predstavi povzetek tega dela, nadškof napove smernice za nadaljnje delovanje in predstavi koledar dejavnosti naslednjega pastoralnega leta. Novost letošnjega leta je ta, da smo poskusili pri skupinskem delu prenesti tudi v našo realnost t. i. florentinsko metodo, ki so jo organizatorji uporabili na zasedanju italijanske Cerkve v Firencah novembra lani. Skupine je tako sestavljalo po največ deset udeležencev, kar omogoča dober in umirjen razgovor; zdi se mi, da je bil poskus precej uspešen.

O čem ste razpravljali?

Če smo v prejšnjih letih razmišljali o tem, kdo je Cerkev v luči Apostolskih del, o Cerki, ki poslušati in sprejema, o tem, kdo je kristjan, je bila glavna tema letošnjega zborovanja: kaj pomeni biti kristjan v vsakdanjem življenju. Prvi večer sta nam svojo izkušnjo predstavila zakonca Longo iz Trsta; predstavila sta predvsem svoje družinsko in poklicno življenje: oba sta profesorja, imata tri otroke, soočata se z raznovrstnimi vzgojnimi, organizacijskimi, majhnimi in velikimi

foto dd

težavami sodobnega človeka. Poudarila sta, kaj pomeni biti kristjan ne samo pri nedeljski maši, ampak v odnosu z zakoncem, z otroki, s sodelavci in učenci, dejansko v medsebojnih odnosih, ki so del našega vsakdana. O tem smo razpravljali tudi naslednjega dne v delavnicah: poiskali smo primere, ki jih je v življenju vsakega izmed nas nedvomno veliko, ko se moramo odločiti kako ravnati, katero pot izbrati, kako in zakaj se odločimo, da nekaj naredimo ali ne, prav v luči evangelija.

- Kaj nam lahko poveste o vsebini programiranja naslednjega pastoralnega leta?

Programiranje naslednjega pastoralnega leta se je sicer v Trzinu šele začelo, končalo pa se bo s pastirskim pismom, ki ga bo nadškof predstavil v dekanijah v mesecu septembru. Prav zato je povabil vse organe (predvsem škofijski in duhovniški svet, dekane in vikarje) in tudi posameznike (člane pastoralnih svetov, gibanj, katehete

ipd.), da mu v naslednjih mesecih še posredujejo ideje in napotke (tudi po mailu, na naslov vescovo@arcidiocesi.gorizia.it; verjetno ne bo vsakemu odgovoril, obljubil pa je, da bo vse pozorno prebral). Pastirsko pismo bo sicer po vsej verjetnosti namenjeno t. i. nedeljnikom, kristjanom, ki se udeležujejo nedeljske maše, med tednom pa na vero nekako “pozabijo”. Posebna pozornost bo namenjena tudi odraslim, ki se pripravljajo na prejem zakramenta sv. krsta ali sv. birme, ter parom, ki se pripravljajo na sv. zakon. V načrtu je tudi nekakšna “družinska oaza” (po zgledu oaz usmiljenja, ki so bile letos ustanovljene na pobudo papeža Frančiška v svetem letu usmiljenja), v kateri bodo strokovno, psihološko in versko pomoč lahko prejele družine v težavah. Po poti, ki je bila začrtana v tem letu, pa se bo skušalo tudi izboljšati ponudbo za pot uvajanja v krščanstvo, pri kateri naj bi večjo vlogo imele tudi družine in ki naj bi se začela že pri šestih letih.

Katero poudarke je dal nadškof Redaelli v svojih smernicah za pastoralno delovanje v naslednjih letih?

Ob koncu svojega posega je nadškof poudaril še tole: posebno vrednost ima in mora imeti nedeljska sveta maša. To je priložnost, v današnjem hitrem svetu včasih tudi edina in edinstvena priložnost, ko se člani skupnosti srečujejo, delijo nekaj svojega časa, sprejemajo medse nove člane. Že obstoječa ali nastajajoča pastoralna področja bodo pri tem lahko v veliko pomoč; raje nekaj maš manj, ki pa so bolj obiskane in doživete. Vsi se zavedamo, da je duhovnikov manj in da so preobremenjeni; od njih ne moremo zahtevati, da bodo le letali iz kraja v kraj, za pozdrav vernikov, obisk bolnikov, sprejemanje novih članov in družin pa jim bo zmanjkalo časa.

DD

Kratke

Novice o slovenski katoliški Cerki

Novice, informacije, novosti, zanimive podatke ter uradne objave Cerkev na Slovenskem lahko spremljate preko e-pošte z vpisom svojega e-naslova na spletni strani www.katoliska-cerkve.si, na družabnih omrežjih Facebook (<https://www.facebook.com/skofovskakonferenca/>) in Twitter (<https://twitter.com/katoliskacerkev>).

V Stični razstava o fotografiji sestri Hermini (Justini) Pacek

V Muzeju krščanstva na Slovenskem v Stični so 9. junija odprli občasno razstavo Sestra Hermina (Justina) Pacek, prva fotografinja med sestrami usmiljenkami (1931-2016). Avtor razstave, ki bo na ogled do 18. septembra, je poznavalec in raziskovalec fotografske dediščine na Slovenskem ter publicist Dejan Vončina. Iz stiškega muzeja so sporočili, da razstavo na desetih panojih dopolnjujejo osebni predmeti sestri Hermine, med katerimi je tudi njen prvi

fotoparat. Packova je kot sestra usmiljenka del svoje nadarjenosti namenila fotografski dejavnosti, ki jo je še kot dekle spoznala v znani fotografski družini Bavec iz Brezic. Njeni posnetki razkrivajo življenje njenih sosester in sorodnikov ter vsakdanjik ljudi, med katerimi je delovala. V Sloveniji, Srbiji in na Kosovu pa je fotografirala predvsem med letoma 1962 in 1987.

Kot so dodali, širina njenega duha in neomajna pripadnost fotografiji omogočata, da bodo prihodnje generacije na fotografijah lahko spoznale življenje, ki ga več ni, njene fotografije pa so zato pomemben in tehnično kakovosten dokument časa tudi v širšem mednarodnem kontekstu. Njene črno-bele fotografije odlikuje avtorski pristop. S samostojnostjo in delom v lastni fotografski delavnici pa je Packovi uspelo ustvariti enkratno fotografsko dediščino, so še zapisali v Stični. V Muzeju krščanstva na Slovenskem so ob gostovanju omenjene razstave izdali spremni katalog, katerega avtor je Dejan Vončina. Justina Pacek se je rodila leta 1931 v Malem Mraševu pri Kostanjevici na Krki. S fotografijo se je najprej srečala kot retušerka v Bavčevem fotografskem ateljeju v Brezicah, kjer se je izučila tudi fotografske obrti. Leta 1957 je odšla v Beograd, kjer je stopila med sestre usmiljenke, na fotografijo pa je pozabila vse do leta 1962 oziroma do drugega vatikanskega koncila, ki je ukinitel nekatero stroge redovne zakone. Od takrat naprej je fotografirala za potrebe redovne skupnosti in povsod, kjer je lahko. Ob upokojitvi leta 1987 se je vrnila v Slovenijo, kjer je kot katehetka učila verouk, najprej v Frankolovem, nato v Čatežu, Podbočju ter v Cerkljah ob Krki. Leta 2008 je zbolela, premestili pa so jo v Mengeš, kjer je februarja letos tudi umrla.

Vogrsko Odprtje hiše sv. Justa

Na najlepšem kraju na Vogrskem je v nedeljo, 19.6.2016, potekalo odprtje obnovljenih prostorov župnišča na Vogrskem, kjer se bo izvajal projekt Hiša sv. Justa. Zahvala gre vsem župljanom, gospodu župniku, gospodarstveniku in pastoralnemu svetu in ne nazadnje župnijski Karitas. Pomemben pa je tudi prispevek Občine Renče-Vogrsko. Odprtja so se udeležili predstavniki invalidskih organizacij, župan Občine Renče - Vogrsko g. Aleš Bucik, g. župnik Cvetko Valič in škof v pokoju msgr. Metod Pirih, ki je nove prostore tudi blagoslovil. Težka naloga je bila popraviti tako starodavno hišo, četudi le njeno pritličje. Castrum iz Ajdovščine in Instalacije in zidarstvo Mohorčič so pogosto delali preko svojih moči in z vneto, ki se je ne da plačati. Zaradi zapletenosti obnove pa dela še niso povsem zaključena.

Post humnum se zahvaljujemo dobrotniku VDC Nova Gorica g. Ivanu Danijelu Plešnarju za sredstva, namenjena oskrbi, bivanju in rehabilitaciji oseb s telesnimi boleznimi in možganskimi poškodbami ter njihovimi posledicami: demenca, Alzheimerjeva bolezen in Parkinsonova bolezen. Temu je namenjen naš projektni program Obstajam, ki ga finančno podpirata poleg Občine Renče -

Vogrsko tudi Občina Nova Gorica in Občina Šempeter-Vrtojba. Ta program je doslej potekal v naši enoti v Stari Gori, z naslednjim dnem pa se je pričel izvajati v Hiši sv. Justa. Namenjen je tej ranljivi populaciji, ne glede na starost. Res pa je, da za to boleznijo zbolijo 75% populacije, ki so starejši od 65 let. V programu rehabilitacije in oskrbe prepozna-

vamo znake in posledice teh bolezni, pomagamo razvijati rešitve, pripomočke za sporazumevanje, izvajamo individualne terapije in jih vključujemo v naše redne rehabilitacijske programe. Najpomembnejše pa je, da ljudje, ki so se kakorkoli poškodovali ali zboleli, ne ostajajo doma izven socialnega okolja, izključeni.

V program vabimo tudi ljudi vseh

generacij, ki ne potrebujejo naše pomoči, niso zboleli, lahko pa bi se z nami povezali kot prostovoljci. Z odprtimi rokami vas bomo sprejeli, saj bi se vsi radi še veliko naučili. Program poteka v dopoldanskem času ob delavnicah, po 16. uri in ob vikendih bo stavba na razpolago župnijskim programom - kot doslej. Drugi del programa v Hiši sv. Justa je namenjen socialnemu podjetništvu na podeželju: Zavodu Matiča. Pralnica z likalnico bo začela poslovati z zamikom enega tedna, v njej pa bodo v integrirani zaposlitvi delali nekateri uporabniki VDC Nova Gorica, ki taka dela zmorejo. Pričakujemo, da bo socialno podjetje kmalu razširilo dejavnost pranja tudi za širše potrebe skupnosti, prevzelo delo čistilnega servisa, zeleni program, kar vse bo omogočilo nova delovna mesta. V njem bodo zaposleni invalidi, mladi in drugi brezposelni.

Hiša sv. Justa odpira vrata ljudem, ki so se jim iz različnih vzrokov življenjski načrti ustavili, da bi uredili svoje sanje o življenju, poklicu in kruhu. Želimo si, da jim bosta oba programa to omogočila. Veselimo se tako posebne pridobitve, ki bo v naše kraje prinesla pomembne sodobne programe.

Tea Leban

Cerkveni in družbeni antislovar (23a) V kot VERA 1

Na predlog sobrata in tudi dobrega prijatelja duhovnika sem kot temo izbral verov. Govorili bomo seveda o krščanski veri in o tem, kaj je z njo v teh časih. Govoriti, da ljudje danes nič ne verjamejo, bi bila krivica. Bolj bo držala opazka dobrega starega Chestertona, ki je dejal, da, ko ljudje ne verjamejo več v Boga, ni težava, da ne bi verovali v nič, temveč verujejo v vse. Opazimo tako precej neke vraževnosti okrog nas, kakor tudi precej nerazumnosti oz. iracionalnosti, pa ne le, kar zadeva verovanje, temveč v vsakdanjem življenju ljudi nasploh. Tako so ljudje pripravljeni verjeti marsičemu in marsikomu, precej manj pa so si pripravljeni postavljati tista večna življenjska vprašanja, kaj šele, da bi skušali zares iskati odgovore nanja. Vlada torej tudi neverjetna brezbriznost glede vprašanj življenja, vere, znanosti, to pa je po drugi strani pomešano s tem, da se precej verjame zadevam, ki nam jih ponuja medijska mašinerija. Na verskem področju prevladuje še ena pomembna, a zgrešena zadeva, to pa je intimistična vera, vera po lastni podobi in sličnosti. Zanimivo sem pred kratkim prebral mnenje Chiare Amirante, ustanoviteljice gibanja “Nuovi Orizzonti”, ki pravi, da mora biti vera “skupnostna”, ali pa to, kar prakticiramo, ni vera. To še kako drži tudi na podlagi apostola Pavla, cerkvenih očetov in svetega izročila, kjer je vedno držalo, da je srce vere Cerkev oz. zajemanje iz nekega skupnega zaklada, ki ponuja odgovore na tista večna vprašanja, pa tudi spomin, ki ni samo človeški, na trpljenje, smrt in vstajenje

Stvarnika sveta, ki je postal človek oz. je, če smo še natančnejši, nase prevzel človeško naravo v vsem, razen v grešnosti. Težava, ki je navzoča zlasti v zahodnem verovanju, je bodisi samo sociološko pojmovanje Cerkev bodisi poistovetenje slednje na le škofo in duhovnike. Ruski teolog Florenskij lepo pravi, kako je takšno zreduciranje čisto zahodna zadeva, ker je to za, recimo, ruskega človeka (ker je sam pač bil Rus, a bi se gotovo dalo stvar tudi razširiti) nekaj nepojmljivega. Vzhodni kristjani nas lepo učijo, kako Cerkev sestavlja ves “Kozmos”, vidni in nevidni torej, mi pa se

večinoma omejujemo le na tisto, kar je zemeljsko, pa še v tem primeru le na tisto, kar je dosegljivo našim človeškim čutom. Vera je tako vedno družbena, vendar družbena v najširšem možnem smislu, ker je “občestvo svetih”. Mi se pa v resnici zapiramo vse bolj, ker smo najpomembnejši najprej le “mi, tukaj

zbrani” in nihče drug, potem pravimo, da so najpomembnejše naše družine (oz. tisto, kar pod kategorijo pojmujejo), v resnici pa sem važen le jaz sam, s tistimi, kar čutim in s svojimi lastnimi težavami. Če torej vera ni družbena v tem najširšem smislu, da se zavedamo te povezanosti v veri, ki je “tuzemska” in presežna, postane le neka notranja vaja, neka zadeva po lastni meri, samo tisto, kar “mi paše”. Takšno verovanje zagotovo nima nobene univerzalne perspektive, zato pa ni katoliška prav v pomenskem oziru, saj “katoliško” pomeni univerzalno, torej nekaj, kar zaobjema vse stvarstvo, vidno in nevidno. Vsako mnenje zadobi mesto resnice, zavladati etični relativizem, ki potem postane tudi verski relativizem.

Andrej Vončina

Kratke

Društvo goriških upokojencev / Predavanje o problemih naglušnosti

Potem ko je Društvo upokojencev za Goriško v marcu priredilo predavanje o ruskem jeziku in kulturi, je v okviru svojega delovanja poskrbelo tudi letos za predavanje o zdravstvu. Povabilo je specialista otorinolaringologa Alojza Zorna, bivšega predstojnika specialističnega ORL oddelka bolnišnice v Izoli. Lepi skupini poslušalcev je 10. junija v Tumovi dvorani v Gorici predaval o problemih naglušnosti. Najprej je natančno in nazorno obrazložil anatomijo ušesa. Nato je pojasnil, kako človek zaznava glasove, in navedel vzroke naglušnosti. Motnje prevajanja valov so odvisne ne samo od ušesnega masla, ampak tudi od nove kosti, ki zapira kanal, v katerem lahko nastanejo razna vnetja. Tedaj govorimo o prevodni naglušnosti. Človeka pa lahko zadene tudi hujša, akutna naglušnost, ko odpovejo čutne celice ali živci. Vzroki so lahko stranski učinki nekaterih zdravil, pomanjkanje kisika, tromboza in pljučna embolija (zamašitev žile). Povzročitelji postopne izgube sluha so močni dražljaji (npr. moteče ropotanje, bobnenje strojev, kričanje, preglasna glasba, eksplozije) ali borelijoza, tumorji itd. Nekatera obolenja se zdravijo z zdravili ali kirurškimi posegi. V Sloveniji opravlja posege le ducat kirurgov. Predavatelj je govoril tudi o starostni naglušnosti, ki je posledica splošnega staranja človekovega organizma, oženja žil, skromne prekrvavitve in manjšega dotoka kisika. Slab sluh pomeni motnjo v komunikaciji. Zato si človek pri izgubi sluha mora pomagati s slušnim aparatom. Glede slušnih pripomočkov je dr. Zorn postregel z mnogimi koristnimi nasveti in napotki, saj si je pridobil veliko zanimivih izkušenj pri izpopolnjevanju strokovnega znanja v Parizu. Na podlagi teh je pripomogel k temu, da so v ORL oddelku bolnišnice v Izoli prvi v Sloveniji izvedli proteze nujno potrebnih slušnih koščic. Številni udeleženci so pozorno poslušali predavateljevo razlago in se radi vključevali v pogovor. (ed)

Čistilna akcija na Vrhu se nadaljuje

Jus Vrh v sodelovanju s KD Danica, PD Vrh Sv. Mihaela in Zadruge Brajda se zahvaljuje udeležencem prvih dveh akcij in udarniško nadaljuje čistilno akcijo. Zbrali se bomo **v soboto, 25. junija 2016, ob 8. uri** pred sedežem KD Danica. Tu se bomo organizirali. Pričakujemo vas številne kakor na prvih dveh akcijah, ker vemo, da vam je mar za našo vas. S seboj prinesite ustrezno orodje. V primeru, da ne bomo dokončali dela, se bomo zmenili za naprej. / Organizatorji

Poletno središče v Štandrežu

Pastoralna enota Soča-Vipava je tudi letos organizirala za osnovnošolce in srednješolce poletno središče, tokrat z naslovom "Naša goska išče pot". V župnišču v Sovodnjah je potekalo od 13. do 17. junija, v župniškem domu v Štandrežu pa bo **od 22. avgusta do 2. septembra** od ponedeljka do petka med 8. in 13. uro. Vpis za Štandrež se konča 29. julija, možen pa je po telefonu 0481 21849, faksu 0481 519217, mailu parrochia.andrea@libero.it ali v župniškem uradu od ponedeljka do petka med 8.30 do 12.30, ob petkih tudi med 17. in 18. uro.

SREČANJE POD LIPAMI | Senatorka Laura Fasiolo

Goričani, dvignimo glas!

Prejšnji teden je bila "pod lipami" v Kulturnem centru Lojze Bratuž senatorka Laura Fasiolo, edina goriška predstavica v rimskem parlamentu. O številnih aktualnih temah se je na večeru v organizaciji kulturnega hrama in krožka Anton Gregorčič z njo pogovarjal časnikar Julijan Čavdek.

Senatorica je 16. junija o sebi povedala, da ima od nekdanje velike zaniman. Zrasla je v katoliški, a "ne pobožnjakarski" družini, ki ji je posredovala močne vrednote. V burnih mladostnih letih se je uprla in izbrala drugačne politične poti. Pristala je na levice, a katoliški pečat je vedno zaznamoval njena - tudi družbena - prizadevanja. "Ni pomembna 'škafka', v kateri se kdo znajde; pomembni so cilji, ki jih kdo hoče uresničiti", in "pomembne so osebe". Laura Fasiolo je bila dejavna v sindikatu, nato v šolstvu, lepo izkušnje je doživela v rajonskem svetu. V krajevnih skupnostih se ljudje srečujejo in soočajo, upravitelji imajo živ stik z ljudmi, "danes to manjka". Dolga leta je bila zanjo prva stvar šola: ponudili so ji službo asistenta na univerzi, a raje je poučevala študente-delavce, vojske in skoraj nepismene. Vedno je imela rada neposreden stik z zadnjimi. "Na to svojo 'napako' sem navezana". Pred leti je bila dejavna v občanskih listah, blizu je bila levosredinskemu županu Vittoriju Brancatiju (2002-2007), ki "je predstavljal odprtost, podiranje meja". Potem "je žal šlo, kot je šlo". Kako se je potem spremenila politika? "Zmanjkala je gorečnost", za kar daje senatorka velik del krivde sredstvom družbenega obveščanja. Ukinila bi t. i. pogovorne oddaje, kjer ljudje - kot v nekaterih norišnicah - kričijo, se z jezo znašajo na druge, ne znajo ceniti dobrega ... "Zdi se, da tekmujemo v tem, kdo bo izpostavil več negativnega, kdo bo bolj poudarjal, da je kozarec pol prazen". Premalo je pravega dialoga, iskanja sinergij in sodelovanja. Senatorica vidi problem v nebrzdanim individualizmu, v oblastilnosti ljudi. Med politiki je pre malo odnosov, "to primanjkuje". Politika je služenje, ne pa dobro plačana pozicija oblasti! "Nismo tu za vedno, zato skušajmo narediti čim več dobrega, dokler smo

foto dd

tu". Te osnove državljske vzgoje bi morala nuditi že šola. Zakon o "dobri šoli", ki ga je tudi ona pomagala oblikovati, "ni perfekten, lahko se izboljša", toda potrebna bodo vsaj tri leta, da bomo videli, če deluje ali ga je treba spremeniti. Slovenske šole v zamejstvu so "srečen otok" v Italiji, niso pa vse šole dobro vodene. Sama si prizadeva tudi za to, da bi bile slovenske diplome po lažji poti uradno priznane v Italiji. Kakšno je danes vzdušje v parlamentu, je vprašal Čavdek. Ko je vstopila pred dvema letoma, ji je zastala sapa, saj je doživela "vojno vseh proti vsem". V vsem tem času je bilo težko "prebaviti" ustavno reformo: z dokumentacijo v rokah je povedala, da so do nje prišli po 173 sejah. Ustavodajna skupščina je za celotno ustavo glasovala 606-krat, sedanji parlament za reformo njenega drugega dela pa kar 5.271-krat. V ustavodajni skupščini je bilo 1.090 posegov, "mi pa smo jih imeli samo do aprila letos kar 4.776"! Amanjšajev v ustavodajni skupščini je bilo 1.663, "pri nas pa nad 83 milijonov... Nihče naj mi ne reče, da nismo razpravljali"... Po njenem mnenju je reforma dobra, saj bo osnovna listina posodobljena in tudi bolj usklajena z drugimi evropskimi ustavami. V 70 letih smo imeli 63 vlad: "Kakšno stabilnost lahko ima država s takim vladnim ustrojem"? Sen. Fasiolo je zato zelo kritična do odborov, ki si prizadevajo, da bi zmagal NE na referendumu. Na kratko je orisala nekaj izmed številnih novosti, ki jih bodo reforme uvedle. "Nevarni so populizmi", ki tvega-

jo ošibiti in razkrojiti Evropo. "Potrebujemo močno Evropo, ki bi nas ščitila, potrebujemo presejanje nacionalizmov, ne da bi pozabljali na krajevne identitete, ki jih globalizacija ne sme pomesti". To lahko dosežemo v Evropi, ki naj bo manj ekonomska in bolj politična. O Renziju je povedala, da je izjemno inteligenten, inovativen in sposoben. Čeprav je sama bila pred časom bolj na strani Bersanija kot Renzija, se je pa le prepričala, da "imamo velikega liderja, ki ima izredne sposobnosti. Zaradi tega tvega ne priti daleč, saj vidi preveč naprej"... V resnici je zelo drugačen od tega, kako ga predstavljajo mediji, trdi senatorica. Dela tudi napake, "z njim se ne strinjam vedno", "ima pa jasne cilje in premika se kot tank, da bi postavil državo na noge". S čim se danes ukvarja Laura Fasiolo v parlamentu? Kot članica različnih komisij in odborov ima opraviti s kmetijstvom, agroživilsko industrijo, vinogradništvom in vinarstvom, čebelarstvom, ribolovom, kmetijskimi šolami, pa tudi s kulturo in izobraževanjem, schengenom, z nesrečami na delu, s problemi, ki jih povzročata azbest, itd. "Kmetijstvo je prihodnost", je poudarila, saj "made in Italy" zna biti dragocena priložnost za mlade podjetnike. O Gorici senatorica meni, da mora nujno najti izhod iz slepe ulice. Preveč let je bila pozabljena in zanemarjena. "Goričani žal niso dovolj dvignili glasu". Mesto je izolirano, težko je priti do njega, problem so komunikacijske linije, v katere bi bilo treba veliko vložiti. Čezmejno sodelovanje je "edina

rešitev za Gorico", če hoče imeti večjo vlogo v deželi, je zadržala. Moramo se povezati, saj smo ob italijansko-slovenski meji edini primer mesta, ki se nadaljuje na drugi strani. "Nismo Rim", imamo pa naravne lepote, ki nam jih mnogi zavidajo. "Paziti moramo, da ne izgubimo mladih". Dvigniti moramo glas, zahtevati to, kar nam pristoji! EZTS je najboljšo sredstvo, da naredimo konkreten korak naprej. "Z besedami ne pridemo daleč". Zato potrudimo se, "da bi videli pol poln kozarec". Naslednje leto bodo v Gorici upravne volitve. Novi župan "naj zna reči tudi 'ne' in ne vedno samo kimati. Naj ne bo služabnik nobenega gospodarja, ampak samo občanov". Bi ona sprejela to zadolžitev, so med vrsticami vprašali iz občinstva. Sprejela bi, če bi jo

"potegnili za plašč" in če bi videla, da so za takim projektom močno prepričani in zaverovani ljudje. "To bi naredila v duhu služenja, gotovo ne iz ambicije". Goričani smo "žrtve povprečnosti oz. oportunitizma in iz tega bolezenskega stanja ne znamo najti poti". Pobud na različnih področjih je bilo v preteklosti veliko, žal pa je bilo le malo storjenega. In mladi? "Danes so negotovi, nimajo političnega zagona". Ne iščejo soočanj, zapadajo v odvisnosti, sledijo trendom in modnim muham. Prek elektronskih medijev prejema preveč informacij in se z lahkoto izgubijo, prav tako izgubljajo smisel za tekmovalnost. "Ideologija ne obstaja več, včasih rečem - žal"! Danes prevladuje strah, trenutno strah pred priseljenci. "To pa je nevarno, saj priseljenec potrebuje". O medobčinskih teritorialnih zvezah je senatorica povedala, da so pač neki poizkus. Številni majhni občinski sveti so anahronistični, lahko pa se najdejo druge oblike povezovanja, morda manj formalne. "Pomembno je, da je zajamčen obstoj manjšine". Majhna je dežela, majhna je naša pokrajina. Kdor je majhen v majhnem okolju, tvega izginotje. "Zato je prav, da njegov obstoj zajamči dežela", je še dejala gostja. Srečanja se je žal udeležilo zelo malo ljudi. Škoda, saj je senatorica prinesla ne le živ utrip iz parlamenta, ampak tudi "goreče" pričevanje družbeno in kulturno angažirane osebnosti. Glede praznih stolov pa... "videant consules". / DD

(daljši zapis na www.noviglas.eu)

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Nastopajo:
Trio harmonik

Vokalno-instrumentalna skupina Sanje s kitaro (Nova Gorica)
Solange Degenhardt - monolog *Voda in milo*

Nedelja, 26. junija 2016, ob 20.30
v župniškem parku v Štandrežu

V primeru slabega vremena bo prireditev potekala v župniški dvorani

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Festival v organizaciji Arsateliera

Glasbena srednjeevropska srečanja

Od 26. do 29. junija bo v organizaciji Mednarodnega centra za glasbo in umetnost Arsatelier iz Gorice potekala 4. izvedba Festivala "Glasbena srednjeevropska srečanja - Incontri musicali mitteleuropei". *Mitteleuropa* je beseda, ki je nekoč označevala kompleksen kulturni in političen kontekst in geografski kontekst, ki počasi izgublja (ali je že izgubil) zavest tiste tradicije znanja, kot je dunajsko glasbeno znanje, iz katerega izvira naš sedanji kontekst. Festival, ki ga je zasnoval umetniški vodja prof. David Macculi, dolgoletni sodelavec Centra Komel in društva Arsatelier ter docent na Konservatoriju v Adrii, vključuje v seminar in štiri koncerte. Seminar bo potekal v nedeljo, 26. junija, ob 15.30 v prostorih Palače De Grazia v

ul. Oberdan št. 15 in je mednarodnega značaja, saj bodo imeli svoj poseg predstavniki uglednih glasbenih ustanov iz naše dežele ter Veneta, Emilie Romagne in z Dunaja, ki bodo dali poslušalcem v razmislek dejstvo o skupni preteklosti srednjeevropske kulture. Seminarja se bodo udeležili Marco Feruglio (predsednik društva Arsatelier), David Macculi in Barbara Magnoni (skladateljica in docenta na Konservatoriju v Adrii), Roberto Turrin (direktor Konservatorija v Trstu), Marco Maria Tosolini (docent in muzikolog na Konservatoriju v Trstu) Arienne Agnoletto (skladateljica in dirigentka orkestra z Dunaja), Roberto Gottipavero (direktor Konservatorija v Adrii), Anna Galliano (skladateljica s Konservatorija v Ceseni), Franka Žgavec (predsednica Kulturnega centra Lojze Bratuž) ter senatorka Laura Fasio-

lo iz Gorice. Po seminarju, ob 21. uri, bo v koncertni dvorani Palače De Grazia otvoritveni koncert, ki ga bodo oblikovali pevski skupina Bodeča Neža z Vrha Sv. Mihaela pod taktirko Mateje Černic in pianistka Elisabetta Cavaleri. Koncert spada tudi v okvir letošnjih Snovanj in je zadnji dogodek v tej sezoni. V nedeljo, 26.6., bodo na programu tudi skladbe za klavir, ki jih je napisal skladatelj Marjan Mozetich. Znani skladatelj, ki se je rodil v slovenski družini v Gorici in se kot otrok preselil v Kanado, nas bo počastil s svojo prisotnostjo na koncertu. V naslednjih dneh bodo nastopali profesorji in učenci iz drugih pomembnih glasbenih ustanov. Koncerti se bodo preselili v komorno dvorano KC Lojze Bratuž in se bodo pričeli ob 20.30. V ponedeljek, 27.6., bo na vrsti Akademija za glasbo iz

Ljubljane z dvema profesorjema: Jože Kotar, klarinet in Vladimir Mlinarič, klavir. V torek učenci s Konservatorija Maderna iz Cesene: Mara Gaudenzi, mezzosopran; Cecilia Bramucci, violina; Antonio Cortesi, violoncello in Gian Marco Verdone, klavir. Festival bo sklenil koncert v sodelovanju z društvom Inök z Dunaja z duom Rupert Bergmann, bass bariton in Tzvetta Dimitrova, klavir. Vsi koncerti predstavljajo glasbeno literaturo Srednje Evrope in glasbeno dela skladateljev s teritorija, kjer delujejo sodelujoče institucije. To v duhu povezave in spoznanja tudi sodobnih avtorjev in soustvarjalcev. Festival so podprli Dežela FJK, Občina Gorica, avstrijski Forum za kulturo, Ambasada Republike Slovenije v Rimu, Ljudska univerza iz Trsta, Akademija za glasbo iz Ljubljane, Konservatorij Trst, Cesena in Adria, društvo Inök z Dunaja, društvo Dante Alighieri in KC Lojze Bratuž iz Gorice ter Rai - deželni sedež za FJK. Na vse koncerte je vstop prost.

VRH SV. MIHAELA "Razpalite kres, divje skačejo živi akordi"

Ob petju in kresu so nazdravili poletju

Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela je že tretje leto organiziralo pestro in ljubko prireditev ob koncu kulturne sezone v nizu Junijskih večerov občine Sovodnje ob Soči. Srečanje, ki za naslov nosi Kosovelove stihne *Razpalite kres, divje skačejo živi akordi*, se je 20. junija začelo v kleti kmetije Grad Rubije na Vrhu. S tremi pesmicami ga je uvedel Otroški pevski zbor Vrh Sv. Mihaela pod vodstvom Karen Ulian in ob spremljavi harmonikarja Martina Jurena. Dirigentka, ki je tudi predsednica društva, je v svojem nagovoru povedala, da je sklepna prireditev lepa priložnost za srečanje vseh članov, od najmlajših do najstarejših, ki tako lahko uživajo ob glasbi in v sproščnem vzdušju nazdravijo poletju. Ponosna je na opravljeno delo, od božičnice do uspešnega tekmovanja Zlata grla. Vesela je, da gojijo otroški zbor, "ki se redno srečuje in pridno vadi"; omenila je tudi izjemne dosežke "neutrudljivih in ambicioznih deklet" Bodeče Neže. "Z vztrajnostjo, s trudom in z ljubeznijo do dela se lahko marsikaj doseže". Karen se je zahvalila odbornikom, pevkam, staršem in vsem, ki žrtvujejo svoj prosti čas

Zenska vokalna skupina Danica

Mateja Černic in Karen Ulian

za to, da je delovanje društva bogato in uspešno. Po toplem aplavzu se je DVS Bodeča Neža tudi tokrat izkazala s svojim ubranim petjem pod taktirko Mateje Černic. Kot gostja je letos nastopila Zenska vokalna skupina Danica, "ker smo želeli, da bi vsaj enkrat vsi zbori iz vasi skupaj zapeli". Člani PD Vrh Sv. Mihaela so čestitali društvu Danica, ki letos praznuje

sich so dekleta Danice živo odpela rusko, koroško, slovensko in madžarsko ljudsko pesem, čudovito slovaško *Tancuj tancuj* pa ob spremljavi harmonikarice Erike Pelicon. Karen Ulian se je na koncu zahvalila gostjam za nastop, Nataši Černic, ki je dala na razpolago klet, župniku Renatu Podberšiču, ki nudi župnijske prostore za letno delovanje. V lastnem imenu in v imenu pevke Bodeče Neže se je posebno občuteno zahvalila še neutrudljivi zborovodkinji Mateji: "Hvala za vse, kar nam daješ. Hvala za vztrajnost, delavnost in dobro voljo, pa tudi profesionalnost in ljubezen do glasbe, ki jo v društvu podpiraš in gojiš v nas, pevkah". Na Largi, ob vhodu v vas, so nato v prijetnem poletnem večeru razpalili svetoivanski kres. Številni udeleženci so se radi ustavili do poznih večernih ur ob melodijah harmonikarja Mihaela Lavrenčiča, pogrnjenih mizah in v družbi lepih ljudi. / DD

70 let delovanja, in se mu iskreno zahvalili, da so se radi odzvali na vabilo. Pod vodstvom Jane Dras-

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Prijetno druženje Praznik števerjanskih 70 in 75-letnikov

Nekdanja števerjanska mladina se je odločila, da gremo skupaj 70- in 75-letniki na enodnevni izlet. V soboto, 4. junija, smo se zbrali ob 7. uri zjutraj in odpotovali z avtobusom na Dolenjsko. Veselo vzdušje nas je spremljalo že ob zbiranju in na avtobusu sta zanj poskrbela harmonikarja Lojze in Ivan, tudi vreme nam je bilo cel dan naklonjeno. Po kratki postojanki v Logatcu smo se odpeljali

naravnost v Novo mesto. Najprej smo si ogledali Matjažovo domačijo na Pahi in njihovo zidnico, kjer stoji s slamo krita domačija, stara 150 let. Sprejela nas je prijazna družina, oblečena v dolensko nošo, in nam ponudila pehtranovo potico s kozarčkom cvička. Ogledali smo si tudi notranjost zidanice, kjer so nam najprej prikazali stanovanje z originalno staro opremo, nato so nam zavrtili film, ki nam je pri-

kazal zgodovino njihovega vina, sestavo in pridelavo cvička. Sledila je degustacija treh sort cvička in dober narezek z ajdovim kruhom z orehi. Pot nas je nato peljala še do Otočca z ogledom parka in restavracije.

Popoldne so nas čakali splavarji na reki Krki z Rudolfovim splavom. Med vožnjo nam je vodič predstavil preteklost mesta in okolice. Na krovu smo se tudi sprostiti ob veseli glasbi in zabavnem programu, ki je enega od nas tudi krstil. Izkrkali smo se in z avtobusom nadaljevali pot v

mestno jedro in Kapiteljski hrib, kjer stoji cerkev sv. Miklavža. Glavni oltar je delo italijanskega renesančnega slikarja Tintoretta. Program je predvideval še postane v Štentrupertu, kjer so nam v restavraciji nudili odlično kosilo s hrano iz krušne peči in smo ga skrbno zalivali s cvičkom. V poznih popoldanskih urah smo se odpravili proti domu. S krajšo postojanko med vračanjem smo si še kaj povedali in nazdravili za lep zaključek izleta. Naslednji dan, v nedeljo, 5. junija, pa smo se v domači cerkvi zbrali pri maši za žive in pokojne vrstnike. G. ž. Marjan nas je prav lepo nagovoril. Pred mašo smo se spomnili tudi naših pokojnih vrstnikov in obiskali njihove grobove na vaškem pokopališču. Vsakemu smo nesli šopek cvetja in kratko zmolili. Tako se je naše dvodnevno slavlje končalo z željo, da bomo kaj podobnega "skuhali" čez pet let.

in z avtobusom nadaljevali pot v

**Kulturni center
Lojze Bratuž**

**Krožek
Anton Gregorčič**

SREČANJA POD LIPAMI

AMERIŠKA SLOVENKA IZ
VIPAVSKE DOLINE

Zbornik o Ani Praček Krasna je uredila časnika in zgodovinarica Dorica Makuc, s katero se bo pogovarjala slovenska literarna zgodovinarica, pisateljica in slovenistka Marija Mercina ob sodelovanju ostalih avtorjev.

Na večeru bo sodelovala vokalno instrumentalna skupina Sanje, nekaj poezij iz knjige pa bo prebrala Sanja Vogrič.

V četrtek, 30. junija 2016, ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Obvestila

V petek, 24. junija, ob 20. uri bo slovesna maša ob praznovanju sv. Janeza Krstnika, zavetnika goriške župnije. Pri sv. maši bo sodeloval MePZ Lojze Bratuž, ki bo po maši na vrtu za cerkvijo imel kratek koncert. Sledil bo svetoivanski kres.

sKultura2001 prireja v četrtek, 23. junija, ob 21.30 kresovanje sv. Ivana na bregu Soče v Štandrežu.

Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič vabita v četrtek, 30. junija 2016, ob 20.30 na Srečanje pod lipami, kjer bo predstavljen zbornik o Ani Praček Krasna z naslovom Ameriška Slovenka iz Vipavske doline. Zbornik je uredila časnika in zgodovinarica Dorica Makuc, s katero se bo pogovarjala slovenska literarna zgodovinarica, pisateljica in slovenistka Marija Mercina ob sodelovanju ostalih avtorjev. Večer bo potekal v prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž, drev. XX Settembre 85 v Gorici.

Zaradi slabe vremenske napovedi je v ponedeljek, 13. junija, odpadel dogodek Okusne harmonije, ki ga prireja DVS Bodeča Neža na vrtu sovodenjskega župnišča. Enogastronomski in pevski večer v sklopu Junijskih večerov in v organizaciji PD Vrh Sv. Mihaela bo prestavljen na zadnji teden julija, okvirno v torek, 28. 6.

Lokanda Devetak toplo vabi na predstavitev knjige Marca Mantinija La zona monumentale del monte San Michele (Carso 2014+): da teatro di guerra a paesaggio della memoria; založba Gaspari). Knjigo bo predstavil zgodovinar Mitja Juren. Predstavitev bo v četrtek, 23. junija, ob 20. uri, v Lokandi Devetak na Vrhu Sv. Mihaela.

V galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž je do konca meseca junija možen ogled treh razstav pod skupnim naslovom OBRAZI DVEH DOMOVIN. Gre za razstave, katerih vezna nit so Slovenci, ki so se po drugi svetovni vojni preselili v Argentino, ker so bežali pred komunizmom. Kot politični emigranti so s prepričanjem obdržali slovensko zavest, ki jo še danes v tretji generaciji ohranjajo živo. Na ogled je predstavitev življenja in dela znanega podjetnika in rezbarja Toneta Oblaka, fotografije poklicnega fotografa Marjana Kocmurja, ki je skozi objektiv maja 1945 spremljal civilno prebivalstvo in vojake med umikom čez Ljubelj na Koroško ter življenje in delo izseljenkega duhovnika Janeza Hladnika, ki je omogočil povojnim izseljencem pot v Argentino ter uresničil naselje Slovenska vas, kjer so našli prvo zatočišče. Razstavo si je mogoče ogledati ob prireditvah ali po domeni na tel št +39 0481 531445 ali po

e-mailu na info@centerbratuž.org.

SPDG načrtuje v avgustu tridnevni izlet v Dolomite, v skupino Pale di SanMartino. Predvideno je od 4 do 7 ur hoje dnevno. Zaradi pravočasne rezervacije prenočišča je potrebna predhodna prijava. Informacije daje Vlado tel. 3317059216.

Občina Sovodnje ob Soči sporoča, da bo občinska knjižnica zaprta zaradi selitve v nov sedež na Prvomajski ulici št. 42 (Butkovičeva hiša) do petka, 16. 9. 2016 (ukrep župana št. 3 z dne 31. 5. 2016).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 16. julija, izlet v Planico. Vpisujejo po tel. št.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 6. avgusta, tradicionalni piknik z izletom v Slovensko Istro za ogled Sečoveljskih solin in obisk zgodovinske ter moderne oljarne (Tonina hiša). Sledilo bo družabno srečanje. Vpisujejo po tel. št.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

V središču mesta dajamo v najem prenovljeno stanovanje, primerno tudi za pisarno. Info tel. 340 9248297.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 24.6.2016 do 30.6.2016)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00.

Sporod:
Petek, 24. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 26. junija, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in ziljskem narečju.

Ponedeljek, 27. junija (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Novice iz naših krajev - Obvestila in večerni vic.

Torek, 28. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 29. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: 120 let stoji Aljažev stolp - Izbor melodij.

Četrtek, 30. junija (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila in večerni vic.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Vljudno vabi na

predstavitev spominke publikacije, ki jo je izdalo Ognjišče in Družba Marijinih sester ob 20-letnici smrti

SESTRA MIHELANGELA
- njena življenjska daritev

Knjigo bodo predstavili sestra Edith Metelko in sodelavci

Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 25. junija 2016, ob 16. uri

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

prireja glasbeni večer

"Z bregov Vipave zvoki kitare"

igrajo solisti, komorne skupine, orkester in rock skupina SCGV Emil Komel sledilo bo kresovanje

v petek, 24. junija 2016, ob 20. uri v Rupi

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Ljubelj Boris Pahor: Evropa ne pozabi svojih rdečih trikotnikov

Vsako leto se v začetku junija spominjamo obletnice osvoboditve koncentracijskega taborišča Ljubelj, ki je bila podružnica zloglasnega Mauthausna. Letošnja 71. obletnica

trpelo in umiralo pri nečloveškem delu. V tem taborišču je bil interniran nekaj časa tudi sedanji 102 letnik iz Trsta, najbolj znani slovenski antifašist, domoljub, pisatelj Boris Pahor. Med skoraj 1000

Po pozdravnih nagovorih županov pobratenih mest, Sajovica in Claude Abela, je bila zelo lepa kulturna prireditev v slovenskem in francoskem jeziku, ki so jo izvedli šolarji in umetniški ustvarjalci. Udeležencem, med njimi je bil tudi predsednik vlade Miro Cerar in veleposlanik Francije v Sloveniji, je Boris Pahor spregovoril v slovenščini kot v francoščini z izjemno aktualnim opozorilom. Sedanjost Evrope je opomnil, da ob spominjanju na genocidno uničenje Judov (Dan holokavsta vsako leto 27.1.) pozablja na ravno tako hudo umiranje na obroke vseh tistih milijonov Evropejcev v nacističnih taboriščih, ki so nasprotvali nacifašizmu in se borili za svobodo in

pravičnejšo družbo. To so bili politični zaporniki, ki so nosili na prsih rdeči trikotnik, in prav njim kot glasnikom povojne nove Evrope je Boris Pahor posvetil svojo knjigo Rdeči trikotnik, ki je najprej izšla v italijanščini in je bila nato prevedena tudi v slovenščino. Na začetku spominske slovesnosti sta predsednik vlade in veleposlanik Francije v Sloveniji položila vence pred spomenik umrlim ta-

Boris Pahor je na Ljubelju nagovoril Slovence in Francoze (foto: Iztok Pipan)

Foto Iztok Pipan

Proslava na kraju nekdanjega taborišča Ljubelj (foto: Boris Nemeč)

di v Mauthausnu. Kako so informacije v medijih lahko zavajajoče, pove informacija naše osrednje TV hiše, da je umrlo v taborišču Ljubelj samo 40 zapornikov. Manjkalo je seveda podatek, da so vse oslabele in bolne pošiljali nazaj v centralo Mauthausen, saj so bili taki za hitro izgradnjo

osvoboditve, ki se je zgodila 7. maja 1945 pa je bila še posebej slovesna, saj je bila združena z praznovanjem 50 let pobratenja med mestoma Tržič in Sainte Marie aux Mines v Franciji. Taborišče Ljubelj pri Tržiču, edino nacistično taborišče na Slovenskem, je bilo podružnica zloglasnega Mauthausna v Avstriji. Na Ljubelju je bilo med 1000 do 1800 internirancev, po večini Francozov, ki so v nečloveških pogojih kopali predor pod Karavankami, da bi nemški vojski na Balkanu skrajšali oskrbovalne poti s Koroškega. V Sainte Marie aux Mines pa je bil podružnica KL Markirch kot del nacističnega taborišča Natzweiler-Struthof, edinega v okupirani Franciji, kjer je bilo veliko Slovencev

udeleženci je bilo 100 Francozov, ki so pripeli z dvema avtobusoma skupaj s svojim županom mesta Sainte-Marie-aux-Mines gospodom Claude Abel. Zaradi vseh teh povezav je bil prav Boris Pahor izbran za slavnostnega govornika na spominski slovesnosti, posvečeni trpljenju in umiranju ljudi v obeh taboriščih pobratenih mest.

Z leve: Jana Babšek, Boris Pahor, Boris Nemeč, Jože Babšek in Miloška Valentincič

boriščnikom s pomenljivim napisom Obtožujem (J' accuse) sponojenke iz znamenitega poziva Emila Zolaja. Avtor spomenika je Boris Kobe in podoben spomenik z istim napisom Obtožujem je samostojna država Slovenija postavila tu-

predora motnja in tudi krematorija ni bilo. Še pred koncem vojne je bil predor, sicer nedokončan, prehod za vojaške transporte. V začetku maja pa se je skozenj umikala nemška vojska z Balkana ter njihovi sodelavci. Nacisti so 7. maja taborišče zapustili in kot talce pred letalskimi napadi in partizanskimi zasedami vzeli s seboj kot živi ščit internirance. Šele na Koroškem so jih osvobodili partizani, vodjo taborišča Jakoba Winklerja pa so Angleži obesili, taboriščni zdravnik Silbert Ramsauer je bil zaradi zločinov na angleškem vojaškem sodišču obsojen na doživljenjski zapor, a je predsedel le 10 let. **Boris Nemeč**

VIPAVSKI PRIIMKI (9)

Tino Mamič

TERČELJ

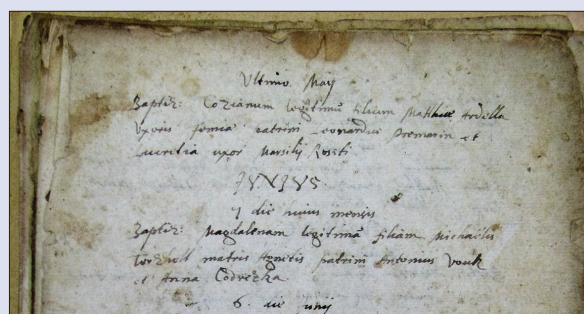
Priimek, ob katerem Primorci najprej pomislimo na svetniškega kandidata Filipa Terčelja, ni ravno pogost. Včasih se zdi, da je bilo Terčeljev veliko več. Danes pa je na lestvici priimkov v Sloveniji več kot 5000 priimkov pred Terčeljem. Priimek mogoče prvega primorskega svetnika danes nosi 86 ljudi, od tega na Vipavskem samo tretjina. Tem lahko dodamo še šesterico Terčeljev, saj gre za isti priimek, ki ga danes zapisujemo različno.

Jezikoslovec Marko Snoj meni, da je priimek nastal na podlagi besede trčati. Trč je bil tršat človek: srednje velik močno razvit. Jezikoslovec Silvo Torkar dodaja, da so priimku pomensko sorodni verjetno Terčon, Terčič in Terček. Iz vzdevka po lastnosti nekega tršatega Vipavca v bližini Hublja, je tako nastal priimek. Nedvomno je izvirno vipavski. V matičnih knjigah ga najdemo

GAŠPER	1685	
MARKO I.	1712	
MARKO II.	1743	
MARKO III.	1784	
FILIP I.	1826	
FILIP II.	1867	
FILIP III.	1892	

V rodu Filipa Terčelja so trije Filipi in trije Markoti. Za lažje razumevanje smo jim nadeli vladarske številke.

že na začetku: ko je župnija Vipava obsegala pol doline, vključno z današnjimi Šturjami in Ajdovščino, ga najdemo na tretji strani. 7. junija 1612 je bila krščena Magdalena Terčelja, hči Mihaela in Neže. Priimek je bil zapisan kot TERCHELL. Botra sta bila Anton Vovk in Ana Kodre. Kako se je ta rod Terčeljev nadaljeval, še ni raziskano. Gotovo pa gre za družino, ki je sorodstveno povezana z vsemi današnjimi Terčelji. Za najstarejšega znanega Terčelja pa lahko raz-

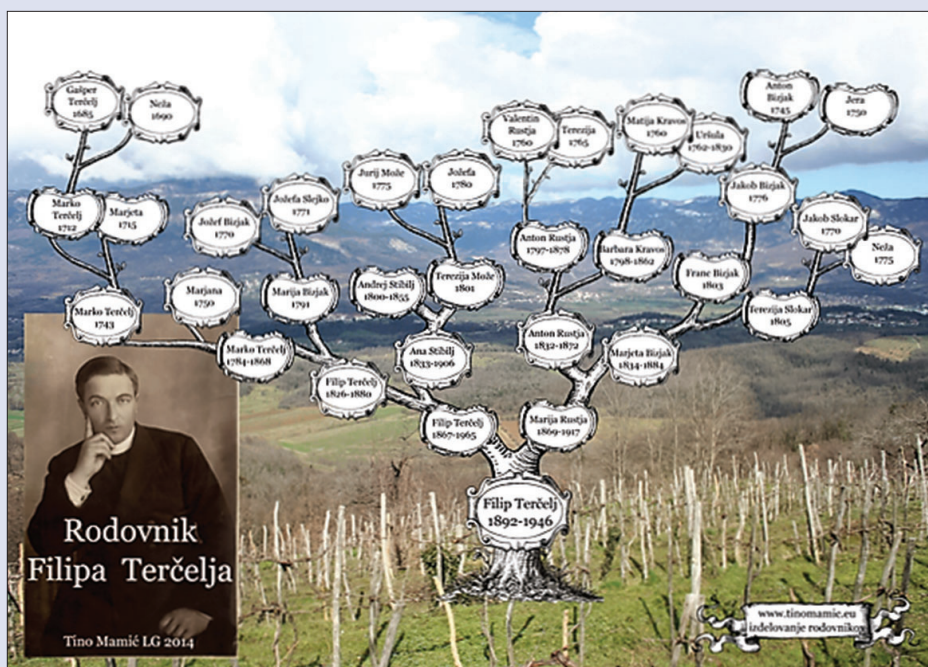

Prvi Terčelji, daljini sorodniki vseh sodobnih Terčeljev.

glasimo Andreja Terčelja, ki je bil rojen okoli leta 1565. Njegov sin Marko se je namreč jeseni 1625 nekje v veliki župniji Vipava poročil z Marjeto Babič. V kakšnem sorodu sta si bila Andrej in Mihael, še ni jasno, saj je za tisto obdobje pisnih virov izredno malo. Vse skupaj je oteženo tudi zaradi izredno dragocene, najstarejše krstne knjige za Ajdovščino in Šturje (1671-1708), za katero se že nekaj let ne ve, kje se nahaja. Upamo, da se ni uničila ali da je ni kakšen "bibliofil" ukradel, kar se je na Vipavskem že dogajalo. To je bil tudi eden glavnih vzrokov, da so vse matične knjige koprške škofije nedavno dobile svoj varni novi dom v Škofijskem arhivu v Koprju. Vrnimo se k "našemu" Terčelju. Filipovega prapra-pradedca najdemo omenjenega v krstni knjigi pred skoraj natančno 304 leti. Gašper Terčelj in

njegova soproga Marija sta 27. marca 1712 dala krstiti novorojenega sina Marka Terčelja. Krstil ga je kaplan Nikolaj Redeskini, Ajdovec, ki je deset let kasneje krstil slikarja Antona Cebeja. Če napišemo naprej po svetopisemsko, bo zvenelo precej zapleteno in smešno: Gašper je imel sina Marka, Marko Marka, Marko Marka, Marko Filipa, Filip Filipa, Filip Filipa. Tako imamo v vrsti za Gašperjem tri Marke in nato tri Filipe. Zaradi treh Markov pri Terčeljevih v Grivčah je nastalo tudi domače ime, nomen vulgaris, Pri Markovih. Kdo so bili Gašperjevi predniki, ne bo jasno, dokler se izgubljena knjiga ne najde. Če logično sklepamo, tri v vrsto, lahko domnevamo, da je bil njegov oče Gašper in ded ravno tako Gašper. A

šalo na stran. Trenutno imamo v Terčeljevem rodu 351 njegovih prednikov in sorodnikov. Njegove prednike najdemo v Grivčah, Šturjah, Žapužah, Skriljah, Lokavcu in na Otlci. Gre za naslednje priimke: Terčelj, Bizjak, Slejko, Stibilj, Može, Rustja, Novak, Kravos, Kovač, Lokar, Kompara, Čibej, Slokar in Polanc. Po slednjem je tudi zelo zelo daljni sorodnik moje malenkosti (sedmi ali osmi bratranec), na kar sem seveda na moč ponosen. Najdemo pa med Terčeljevimi ne tako daljnimi sorodniki tudi tri duhovnike in redovnico. Nekdanji provincial slovenskih jezuitov Lojze Bratina (1942) je Terčeljev drugi bratranec enkrat odmaknjen, saj sta njegov oče Anton Bratina in Filip Terčelj druga bratranca. Isto sorodstveno razmerje velja za marista Antona Bratino (1928), ki živi v Argentini, in uršulinko sestro Fidelis Bratina (1935). Med Terčeljevimi sorodniki najdemo še enega duhovnika, urednika Ognjišča Boža Rustjo, ki je Terčeljev drugi bratranec, dvakrat odmaknjen. Terčeljev rodomnik seveda ni iz samih svetnikov. Podobno kot Jezusov: sestavljajo ga preprosti ljudje, iz mesa in krvi. Tako najdemo tudi podrobnost, da je njegova praprababica Jožefa Slejko zanosila že nekaj mesecev pred poroko z Jožefom Bizjakom, kar leta 1791 sploh ni bilo preprosto...

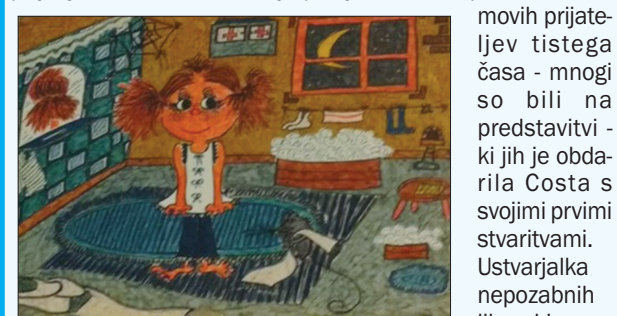
Rodovnik Filipa Terčelja

Rodovnik Filipa Terčelja: njegovi predniki so iz več vasi po Gori in Dolini.

Nicoletta Costa v Miljah

Vedno v Miljah in na pobudo društva Juliet je na ogled še razstava, posvečena risarskemu in slikarskemu svetu znane ilustratorke in pisateljice Nicolette Costa. Izbor njenih prvih poskusov in začetkov, risanih potopisov, skic živali in portretov generacijskih sopotnikov, pisanih in risanih dnevnikov iz let odraščanja, ironičnih, nadrealnih reportaž iz popotovanj, srečanj in madostnih izkušenj, je navdihnil posrečeno ime za razstavo "Quei magnifici Anni Settanta" - Tista čudovita sedemdeseta.

Kot je povedala umetničina prijateljica Helen Brunner na odprtju, je razstava sad iskanja po njenih skritih predalih in domovih prijateljev tistega časa - mnogi so bili na predstavvi - ki jih je obdala Costa s svojimi prvimi stvaritvami. Ustvarjalka nepozabnih likov, ki so se izredno priljubili otroškim srcem, kot Giulio Coniglio (Zajec Julij) ali pa Nuvola Olga (Oblačica Olga) in Strega Teodora (Čarovnica Teodora), je kot še mlada študentka arhitekture bila povsem vpeta v takratne generacijske zagate in idealizme, s svojo igrivostjo in spontanostjo, z bogato ustvarjalno domišljijo. Tržačanka Nicoletta Costa je svetovno znana in v svoji karieri je prejela mnogo mednarodnih nagrad, v Barceloni, Beogradu, dvakrat Andersenovo nagrado v Sestri Levante. Tu, na tej mali, bistveni razstavi, pa pride do izraza njen intimni, zasebni, zato najdragocenejši del.

izredno priljubili otroškim srcem, kot Giulio Coniglio (Zajec Julij) ali pa Nuvola Olga (Oblačica Olga) in Strega Teodora (Čarovnica Teodora), je kot še mlada študentka arhitekture bila povsem vpeta v takratne generacijske zagate in idealizme, s svojo igrivostjo in spontanostjo, z bogato ustvarjalno domišljijo. Tržačanka Nicoletta Costa je svetovno znana in v svoji karieri je prejela mnogo mednarodnih nagrad, v Barceloni, Beogradu, dvakrat Andersenovo nagrado v Sestri Levante. Tu, na tej mali, bistveni razstavi, pa pride do izraza njen intimni, zasebni, zato najdragocenejši del.

Razstava je na ogled v Juliet-Room, v novem stanovanjskem kompleksu ob vhodu v Milje "Residence Le Dimore", v ul. Battisti 19/a. Za nov, no profit razstavni prostor, skrbi revija Juliet, več kot 35 let dejavna, nacionalno in mednarodno razširjena revija, ki goji brez predsodkov in načelnih vetov razne tokove in usmeritve sodobne umetnosti v italijanskem in širše evropskem - svetovnem merilu. Ob lanskem odprtju je v miljskem JulietRoom debitiral Antonello Marino, temperamenten abstraktni kolorist in eksperimentator, na Severu bivajoči Južnjak, ki je ohranil vso živahnost rodne kraja.

Razstava Nicolette Costa pa bo odprta še do 24. junija, v petek in soboto od 18. do 20. ure ali po dogovoru (epošta: nicolettacosta53@gmail.com). / Davorin Devetak

Finžgarjev dom na Opčinah

Mala gledališka šola Matejke Peterlin

Prejšnji petek se je tudi za leto zaključila Mala gledališka šola Matejke Peterlin. To je gledališki teden, ki ga organizira že petnajsto leto zapored Radijski oder iz Trsta (v sodelovanju s Slovensko prosveto in pod pokroviteljstvom Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu) in je namenjen najmlajšim, saj se ga lahko udeležujejo otroci od prvega razreda osnovne šole do tistih, ki so obiskovali drugi razred srednje šole (saj imajo tretješolčki istočasno zaključne izpite). Tak intenziven gledališki tečaj za otroke si je zamislila Matejka Peterlin, saj je opazila, da mladi zelo radi nastopajo, a bi bilo zelo primerno, da jih kdo pravilno usmerja, da ne bi otroci svojega nastopa le zdrdrali ali brezsmiselno zrecitali. Vsekakor je za mladino gledališko nastopanje zelo vzgojno in pomembno prispeva k njihovi samozavesti. Pri Radijskem odru so se tedaj torej pred petnajstimi leti odločili, da bodo takoj po koncu pouka namenili teden dni gledališki delavnici za otroke pod mentorstvom igralcev, ki imajo izkušnje z odrskimi deskami in lepo govorjeno besedo. Torej to ni navaden poletni teden ali poletni center, ko se otroci le zabavajo ob najrazličnejših poletnih vragolijah in igracih. Na gledališki šoli v tednu dni ne pripravijo samo predstavo, ki jo nato zadnji dan prikažejo občinstvu, ampak se spoprimejo z vsem, kar se dogaja v gledališču, še poseb-

no v zakulisju: otroci pomagajo pri risanju in sestavi scenografije, imajo pevske vaje in spoznajo, kako se snemajo songi, ki bodo v predstavi uporabljeni, se naučijo, kako je pomembna odrska razsvetljava in kako se z

Foto Marij Maver

njo ukvarjajo tehniki; režiser jim razlaga, zakaj in kako se morajo premikati po odru, ne nezadnje pa se na dovršen način naučijo lastno besedilo in ga smiselno ter v lepi slovenščini (s pravilno izgovorjavo vokalov in pravo intonacijo) podajo na odru, naučijo se plesov in mimike. Zanimivo in pestro torej, v pravem gledališkem duhu. Navadno so v gledališko šolo sprejemali največ po 50 otrok, ki pa so ob vpisovanju zelo hitro zapolnili

razpoložljiva mesta. Letos pa so se pri Radijskem odru odločili, da bodo izjemoma povečali število udeležencev, do 70, saj praznuje ta ustanova prav letos sedemdesetletnico ustanovitve in je bilo povpraševanja po gledališkem tednu res ogromno (razpoložljivih 50 mest so zapolnili v petnajstih minutah...). Večji napor s strani organizatorjev in mentorjev, a v petek, na zaključni predstavi, so se vsi strinjali, da se je izplačalo. V dveh izmenah so predstavili odrsko igro Mala morská deklica, ki jo je po istoimenski

pravljici posebno za to priložnost dramaturgiral Lučka Susič. Tako je dvakrat po 35 igralcev lahko pokazalo, česa so se med gledališkim tedom naučili. Številno občinstvo je bilo res prijetno presenečeno na tem, kar so se otroci naučili v petih dneh. Zahvala gre nedvomno vsem članom Radijskega odra, ki so se posvetili otrokom, in celi skupinici animatorjev, ki so pomagali. Za režijo je bila letos zadolžena Lučka Susič, saj se je ob okroglem jubileju Radij-

sklega odra zdelo primerno, da zapajo režijo domačemu ustvarjalcu (v prejšnjih izvedbah so navadno gostili režiserje iz matične Slovenije). Besedilo in pravilno izgovorjavo so vadili izkušeni igralci Radijskega odra Anka Peterlin, Manica Maver, Marjetica Puntar, Helena Pertot, Maruška Guštin in Marijan Kravos. Scenografijo in odrske obleke si je zamislila Veronika Skerlavaj, pri izdelavi je pomagala Magda Križmančič. Plesom in koreografijam je sledila Vida Petaros, medtem ko je songe in pesmice za to priložnost snemal Aljoša Saksida. Za kosila in koordinacijo je bila zadolžena Tatjana Oletič. Velika skupina animatorjev (višješolcev, večina je v preteklih letih nastopala in se učila na gledališkem tednu) pa je pomagala pri najrazličnejših opravilih z otroki, saj so jih spodbujali ob času kosila, pazili, da niso razgrajali, ko so čakali na lastni odrski nastop, sodelovali pri vajah petja in plesa, skratka pazili, da se je vse odvijalo po določenem redu in brez skrbi. Brez take skupine mladih navdušencev bi bilo res težko urediti gledališko šolo. Naj jih le imenujemo: Sanja Žagar, Mojca Petaros, Marta Kravos, Neža Petaros, Katarina Polojaz, Ivan Maver, Lara Misson, Irena Merkč, Maja Mochor, Ivana Kreševič, Marija De Luisa. Odlična izkušnja tudi za animatorje, ki so se še posebno trudili ob tako velikem številu nastopajočih otrok, saj so se jim vsak dan posvetili od 9. do 16. ure, v prostorih Marijanišča oz. Finžgarjevega doma na Opčinah. Tudi vreme je bilo še kar prizanesljivo, tako da so bili vsi otroci in starši še posebno zadovoljni, kako se je tudi letošnja Mala gledališka šola Matejke Peterlin zelo uspešno zaključila.

MAP

Sv. Ivan / Marijin dom

Glavno dvorano so poimenovali po zaslužni gospe Marti Požar

Marta Požar je bila pravi pojem Svetoivančanke. Bila je neustrahovana, a tudi verskega utripa pri Svetem Ivanu. Ženska, ki je ogromno naredila za Sv. Ivan in to na različnih področjih. Prav posebne zasluge ima med drugim za ohranitev in ovrednotenje svetoivanske narodne noše, saj ni le sistematično zbirala posamezne dele teh dragocenih spomenikov oblačilne kulture, ampak je tudi vedela, da ima narodna noša svojo družbeno vlogo v domačem okolju in je zato skrbela, da so se žene in dekleta zlasti ob verskih praznikih, kot so procesije ali pa god farnega zavetnika sv. Janeza Krstnika, oblekle v narodno nošo obleke

in tudi tako izpričevala slovensko prisotnost pri Sv. Ivanu. Društvo Marij Kogoj je že dolgo razmišljalo o tem, da bi se ji poklonilo in v soboto, 18. t. m., so s posebno slovesnostjo poskrbeli, da bo odslej glavna dvorana Marijinega doma v ulici Brandesia v Trstu poimenovana po njej. Na posebno tablico so napisali "Dvorana Marte Požar. Za trud in podporo hvaležni Svetoivančani". Podrobneje je njeno skrb in napore za zbiranje finančnih sredstev za postavitev Marijinega doma in predvsem za vsebisko oplemenitenje teh prostorov, kakor tudi delo, ki ga je opravila v župniji, kot cerkvena pevka ali v okviru svetoivanske Marijine družbe in pri slo-

venskem Vrdelskem pogrebnem društvu orisala prof. Maja Brajkovič. Iz njenih besed so lahko tudi mlajše generacije, ki Marte Požar niso poznale, odkrile, da je bila to vsekakor ženska, ki je vedela, da mora vsak posameznik v izpostavljenem okolju narediti, kar pač more, za ohranitev in rast slovenskih kulturnih društev, zborov, ustanov in same župnijske skupnosti. Dvorano je blagoslovil g. Milan Nemas, predsednik društva Franc Biancuzzi pa je prebral zahvalno pismo, ki ga je zbranim naslovlila Martina sestra Zinka Požar Cerkvenik.

Foto Marij Maver

Organizatorji pa so poskrbeli za poseben kulturni spred, ki bi se ga Marta Požar zelo razveselila, saj je otroška folklorna skupina

OŠ Fran Milčinski s Katinare pod vodstvom učiteljice Ljube Legiša, predstavila celo vrsto starih otroških iger, medtem ko je duo Maurizio Marchesich na harmoniki in Aljoša Starc na klavirju izvajal več slovenskih ljudskih pesmi.

mf

Barbara Fužir

KRASNI KRAS (18)

Opazanja pupe iz celinske Slovenije, ki je v zamejstvo prispela po skrivnostnih poteh ljubezni

Homo Zamejcus Carsolino

Krasno krasovanje je tik pred kresovanjem, tik pred tem, ko se tudi v svetu luči zgodi nekaj čudežev. Na tiste v naravi še čakamo - poletno vreme se zdi oddaljeno kot zima. Krasni Kras s to številko dopolnjuje polnoletnost. Kot kakšen samega sebe pol najstnik razmišlja, da ve vse, da pozna Kras v dno duše, da je - to to. V resnici tudi Krasnemu Krasu ne škodi malo odmora. Da malo zadira, odpre poletju vrata, da zbistri svoj pogled, se malo oddalji in nato spet približa. Odraste, se transformira.

Dejstvo je, da ne bom nikoli zamejka ali Kraševka. To so dejstva, ki so geo-bio-genetsko pogojena, kulturno-jezikovno podkrepjena in občasno tudi politično obrušena. Vedno bom malo "tujerodna vrsta", vedno kanček od tam, vedno bom malo drugače po domače zavijala, vedno bom malo preveč "jugo" v razu-

mevanju tukajšnje birokracije - in tako je prav. Mi pa močne vezi s Krasom (in Kraševci, opa) še kako pomagajo to posebno sorto ljudi - razumeti. Vsaj nekoliko. Naj vam predstavim svoja najnovejša, popolnoma resna, z longitudinalnimi antropološkimi raziskavami podkrepjena spoznanja, vredna prvih pionirskih raziskovalcev nepoznanih ljudstev.

Zamejcusji so - posebna vrsta. Tudi med njimi samimi je mnogo sociodiverzitet, v oči pa bodo tudi ena generacijska. Mlajši rodovi Zamejcusja se namreč nam, raziskovalcem, ki radi predalčkamo in klasificiramo, na vse kriplje upirajo pretirani kategorizaciji in tako občasno predlagajo svojo vrsto kot samosvojo vejo v razvoju tukajšnjega življa - ne pristajajo niti na uvrščanje pod Homo Slovenicus niti pod Homo Italiusa, temveč predlagajo vzpostavitev nove klasifikacije prebivalcev tega področja, kjer bo tip Zamej-

cus postal novo vzpostavljena entiteta na ravni nacionalne klasifikacije. V kolikor je moje pisanje zmedeno - naj mi bralci oprostijo, a kljub dolgoletnemu študiju mi tega zagonetnega problema v mlajši generaciji še ni uspelo razumeti, tako kot ne dojemam niti predlaganih rešitev; občasno pa moji sogovorniki te kar malo revolucionarne ideje podkrepijo tudi z obstojem posebnega jezika, ki ga ne moremo popolnoma uvrstiti niti pod sporazumevalne zmožnosti Homo Slovenicus niti Homo Italiusa - starejše generacije Zamejcusov pa ob njegovem pojavu bliskajo z očmi, iz ušes pa se jim kadi. Še vedno nisem dojela, ali so predlogi mlajših Zamejcusov resni ali le plod rahlo provokativnega diskurza s Homo Slovenicus "od tam". Homo Zamejcus je zelo ponosna vrsta, ki se ne pusti pretirano raziskovati, zato njihovo spoznavanje zahteva dolgoತ್ರ-

no uporabo metode opazovanja z udeležbo - kar pomeni praktično nujno vzpostavitev ožjih ljubezenskih in družinskih vezi. Homo Zamejcus je zelo ponosen na področje, kjer biva in ga je v primeru vdora tujerodnih vrst pripravljen krčevito braniti - če na pretekla upiranja opozarjajo številni spomeniki po vaseh, pa so danes, v mirnih časih, kot metode za nevtralizacijo "potencialnih groženj" uporabljene osmice, ki imajo status nekakšnih lokalnih opazovalnic vseh možnih vdorov. Zamejcus goji poseben gurmanski jezik in se ni pripravljen pretirano prilagajati raznim hitrim ponudbam sodobnega sveta. Tukaj generacijske razlike odpadejo, saj tako mladi kot starejši Zamejcusji prisegajo na lokalne dobrote v vseh agregatnih stanjih. Carsolino je podenota Zamejcusja. Zamejcus se namreč deli še na razne Goričuse, Triestinuse, Reziuse itd. A ravno

pri Carsolinu je opazna izrazita lastnost bio-geografske dominancije - mislijo, da so edini, oziroma vsaj največji, najboljši in najpomembnejši. Če tega ne boste slišali dobesedno iz njihovih ust, pa vam bodo to gotovo pokazali na cesti. Moja raziskava Zamejcusov in Carsolinov ni še niti zdaleč končana, a za zdaj zaradi raziskovalne previdnosti in potrebe po kontrolni skupini zaključujem z deljenjem njenih spoznanj. S to številko Krasnega Krasa se spodaj podpisana za nekaj časa tudi poslavljam od bralcev. Vesela sem, da ste brali moja modrovanja, mi kdaj kaj pokomentirali, se kdaj z mano tudi ne strinjali. Me postavili pred dejstva, širili obzorja, tudi provocirali. Krasni Kras je ena izmed mojih posebnih osebnih vezi s Krasom - tudi tako sem se počasi zračala z njim in poganjala koronine. Zdjaj pa je čas za nove poti, nove izzive in veselja. Na Krasu pa - normalno - ostanem:)

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV 1984 - Orwellovsko leto Agopa Stepanjana

Ko tragična realnost presega fikcijo

Dolga roka Udbe je v jugoslovanskem režimu v skladu s svojimi interesi s silo segala v družbeno tkivo, mu jemala kisika in ga dušila: to v slogu z delom ostalih tovrstnih služb držav vzhodnega bloka. O enem izmed toliko potez zloglasne politične policije je bil govor na večeru Društva slovenskih izobražencev, v ponedeljek, 13. junija. V Peterlinovi dvorani je publicist in raziskovalec Igor Omerza, večkratni gost DSI, spregovoril o usodi, ki je leta 1984 doletela bolgarskega glasbenika armenskega rodu Agopa Stepanjana. Slednji je bil skupno z osmimi soobtoženci bolgarskega in jugoslovanskega porekla žrtev montiranega procesa, po katerem so oblasti Stepanjana in ostale zaradi "sovražne" in "teroristične" dejavnosti proti Jugoslaviji obsodile na večletne kazni. Poleg Udbe je bila v zadevo vpletena tudi vojaška protio-veščevalna služba Kos.

Izhodišče, na katerem je Omerza zasnoval svojo pripoved, je njegova knjiga 1984 - Orwellovsko leto Agopa Stepanjana, ki je pred nedavnim izšla pri celovski Mohorjevi družbi. Naslov Omerzove knjige temelji na slavnem romanu Georgea Orwella 1984, v kateri pisatelj (delo je napisal leta 1949) opisuje totalitarno družbo, ki naj bi delovala čez 35 let. Orwellova domišljiska fikcija pa se kot za nalašč ujema z resničnim dogajanjem glede usode Agopa Stepanjana v komunistični Sloveniji sredi 80. let, točneje ravno 1984.

Stepanjan in ostali trpini so bili namreč žrtve t. i. udbovske akcije. Njen namen je bil v komunistični Jugoslaviji najti vohune, ki "špijonirajo" v korist komunistične Bolgarije: to zato, ker so prav Bolgari prav konec 70. let končali montiran proces proti jugoslovanskemu državljanu Mihaelu Kuševskemu, upokojenemu delavcu organov za notranje zadeve. Na montirani proces so se jugoslovanske oblasti (in njen sam vrh) odločile odgovoriti z recipročno akcijo, pa čeprav nihče ni ogrožal varnosti jugoslovanske države ... Montirane procese so do leta 1984 kar nekaj speljali po Jugoslaviji, a do takrat še nobenega v Sloveniji.

Akcija Tenis je bila ukinjena šele septembra 1990.

Zadeva Agop Stepanjan se začne tekole. Oblasti na podlagi 'preiskave' aretirajo v Splitu Aleksandra Aleksandrova in ga kmalu nato prepeljejo v Ljubljano, kjer se začne proces proti deveterici: Dandin namreč povleče v preiskavo še Agopa in druge. Udbovci odprejo obdelavo Agopa, kodno Čuvaj, saj je Agop, ki je živel v Zgornjih Dupljah in bil poročen s tamkajšnjo domačinko Cveto Černe, delal kot varnostnik v tovarni v Bližnjem Trziču. Agop se je v prostem času posvečal glasbi kot član raznih ansamblov.

Agopa aretirajo 12. aprila 1984 in ga odvedejo v Kranj, kjer ga udbovci vso noč zaslišujejo in drugi dan izročijo vojski. Pri izročitvi vojski bi morala biti zraven še kazenska ovadba, ki jo je vojska prejela le nekaj dni zatem. Agop in ostali obtoženci so bili v prvi fazi osumljeni vohunstva za Bolgarijo, v drugi fazi pa so začeli Aleksandrova, Agopa in ostale sumiti in obtoževati terorizma in sovražne propagande. Občinstvo se je preko Omerzovega pripovedovanja seznanilo s krutimi metodami, ki so jih oblasti izvajale nad osumljeni, da bi priznali krivdo, pa čeprav neobstoječo in nepravilno: dolgotrajna dnevna in nočna zasliševanja, kratenje spanca, luč prižgana tudi ponoči, uporaba tablet, drog, injekcij, različne grožnje, izsiljevanja, fizična prisila in pretepanja, zverinska mučenja tudi z električnimi napravami, ugašanje cigarete na obrazu, zbijanje na tla, stanje na prstih v nedogled, izbijanje zob, okvara ledvic, brce v glavo, v oko, druge telesne poškodbe, gledanje ure in ure v zid, nočna hoja v krogu celice. Mučenja so se nadaljevala tudi po obsodbi. Preiskovalci so nato v zadevo vpletli še izmišleno delovanje skupine z eksplozivi. Sodni postopek se je začel 10. septembra

1984 in končal 22. oktobra iste tekele. Javnost je bila šele čez nekaj dni obveščena, da so bili na vojaškem sodišču v Ljubljani

Igor Omerza (foto dami@n)

zaradi vohunstva obsojeni neki jugoslovanski in tuji državljani. Sploh niso povedali, za katero državo so vohunili in kdo so bili ti vohuni. Agop Stepanjan je bil obsojen na devet let zapora, po-

gojno je bil izpuščen leta 1988: Omerza je mnenja, da je ministrstvo Stepanjana spravilo na prostost zaradi slabe vesti in si tako skušalo odkupiti za krivico, storjeno leta poprej. Rehabilitacijo z umikom obtožbe pa je doživel šele par tednov pred smrtjo leta 2003. Zbolel je za rakom na pljučih, v Peterlinovi dvorani je bilo na podlagi pretresljivega pričevanja Agopove vdove Cvete in soobsojenca Milka Čočeva slišati, da se je boleevno razvila predvsem zaradi vsega gorja, ki mu je bilo po krivičnem stajenju: in za katerega se ni nihče opravičil. Dogodki so se posredno in neposredno resnili tudi na družine osumljencev. Sama Cveta Stepanjan je bila dvakrat zaprta in bila zato prisiljena zapustiti tri majhne otroke same doma. Tudi najstarejši Agopov sin še danes trpi za posledicami prestanega; v družinah ostalih osumljencev je celotna zadeva povzročila toliko gorja in napetosti, da so nekateri člani storili samomor. Močno pa je med prisotnimi odmevala izjava Igorja Omerze, ki je povedal, da ga je med televizijskim intervjujem ob predstavitvi knjige o insceniranem procesu novinar vprašal, ali obstaja možnost, da bi danes preverili, ali je obtožena skupina Bolgarov zares operirala z bombami.

IG

Obvestila

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta vabita v ponedeljek, 27. junija, ob 20.30 v Peterlinovo dvorano (Ul. Donizetti 3 v Trstu) na srečanje 25 let Republike Slovenije - enotni v zmagi. Gost večera bo zgodovinar dr. Jože Dežman.

Zahvala

Karitas Vipavske dekanije se zahvaljuje **župniji Barkovlje** za dar 100 evrov za pomoč otrokom in **Vincencijevi konferenci Barkovlje** prav tako za 100 evrov za pomoč otrokom.

Darovi

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Marjanca

Prosen 20 evrov, N. N. 50 evrov, Marija Čubin 10 evrov, nabirka ob koncu šmarnic 153,20 evrov, Lizeta Janežič 10 evrov, Valentina Rupnik 30 evrov; za misijonarja Danila Lisjaka Uganda: S. Ž. 20 evrov, N. N. 10 evrov; za sestro Jožico Sterle - Ukrajina: N. N. Boršt - namesto cvetja na grob Anamarije Parovel 10 evrov; za misijon patra Ernesta Saksida - Brazilija: N. N. Boršt - namesto cvetja na grob Anamarije Parovel 10 evrov; za riž otrokom patra Pedra Opeka - Madagaskar: Vincencijeva Konferenca Barkovlje 100 evrov. Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNO KRAŠKO BANKO IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan via Cordaroli 29 34135 Trst

OPZ LADJICA in SLOVENSKA PROSVETA z LUTKARJI DEVINSKEGA VRTA USTVARJALNOSTI

vabijo na

LUTKOVNI PREDSTAVI

v petek, 24. junija 2016, na sedežu zborov v Devinu.

Maljša skupina, v režiji Katarine Kurinčič in Mete Horvat, Milan Petek - Levokov, Pravljiča o zmaju, ki je požrl šolo

in **Starejša skupina, v režiji Jelene Sitar Cvetko, Max Velthuijs - Zaljubljeni žabec**

- ob 10.30 za malčke otroških vrtecv nabrežinskega ravnateljstva ob podelitvi bralne značke;
- ob 19.00 (v sklopu Poletnih večerov pod zvezdami, pod pokroviteljstvom občine Devin-Nabrežina) za starše in vse, ki imajo radi lutkovno gledališče.

V Narodnem domu seminar Slorija Modeli politične participacije in samouprave narodnih manjšin

Politična organiziranost manjšin v srednjeevropskem prostoru ter njihova organiziranost sta bili izhodiščni temi celodnevne posvete, ki ga je v petek, 17. junija, organiziral Slovenski raziskovalni inštitut v Narodnem domu v Trstu. Odmevno pobudo mednarodnega obsega je sooblikovalo deset predavateljev, predmet razprave pa so bili različni modeli predstavnosti narodnih manjšin v izvoljenih telesih, zajamčeno ali olajšano zastopstvo, posvetovalni mehanizmi manjšin, primeri samouprave manjšin ter vpletenost v program čezmejnega sodelovanja. Predstavljenih je bilo veliko konkretnih izkušenj, kar je seminarju dalo še posebno vrednost v smislu spoznavanja tematike. Šlo je

za zelo poglobljeno predstavitev manjšin v srednji in južni Evropi, dogodek pa je Slori organiziral v sodelovanju z Inštitutom za narodnostna vprašanja iz Ljubljane, sofinancirala pa ga je Srednjeevropska pobuda. Predavali so izvedenci iz desetih držav Srednjeevropske pobude, in sicer iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Italije, Madžarske, Makedonije, Romunije, Slovaške, Slovenije in Srbije. V prvem sklopu so se predavatelji posvetili stanju manjšin na Balkanu in v Romuniji, popoldanski del programa je bil namenjen manjšin-skupnostim v našem prostoru med Italijo, Slovenijo in Hrvaško, tretji sklop pa je obdelal manjšine v Avstriji, na Slovaškem in na Južnem Tirolskem.

Seminar je omogočil jasen in podroben pregled ter oceno trenutnega stanja glede obravnavanih vsebin, spodbudil pa bo tudi izmenjavo dobrih praks in izkušenj. Zelo težko je potegniti skupne ključke tako obširne snovi, poudariti pa gre, da med manjšinami obstaja precej razlik, da je nekaj podobnosti. Kar zadeva politično participacijo, je stanje različno v vsaki izmed obravnavanih držav in je odvisno od tega, kako zadevo urejujejo ustave in zakonodaja. Tako velja v nekaterih državah jamčeno zastopstvo, v drugih pa sploh ni nobenega predpisa, ki bi olajšal zastopstvo za izvolitev manjšinskih predstavnikov. Zelo visoka raven participacije je na primer v državah nekdanjega vzhodnega bloka, kjer imajo za-

gotovljeno prisotnost manjšinskih predstavnikov v parlamentu. Med državami pa obstajajo tudi razlike pri zaposlovanju manjšinskih predstavnikov v javnih upravah in tako ponekod obstaja spoštovanje načela proporcionalnosti, drugod pa ne. Na seminarju je bilo ugotovljeno, da se v glavnem manjšine povsod pritožujejo nad stanjem in si želijo boljše in večjo zastopnost. Na seminarju je bil dan poseben poudarek stanju v državah članicah in nečlanicah Evropske unije. Na dan je prišla zanimiva ugotovitev, da je vprašanje manjšin doseglo neprimerno večji napredek v državah, ki so kasneje stopile v Evropsko unijo in so morale v predpristopnih pogajanjih izpolniti poglavje o spoštovanju manjšin. Še marsikaj morajo na tem področju storiti prav države, ki so postavile na noge skupno Evropo. A povsod je v ospredju razkorak med normativno ureditvijo in dejanskim izvajanjem določil.

-ž-a

Dvojna razstava v muzeju Revoltella Dialog abstraktizmov in tržaška klasika

Še cel naslednji teden (do 26. junija) je odprta v šestem nadstropju tržaškega muzeja Revoltella tematska razstava posvečena sodobni povojni umetnosti z velikimi imeni italijanskih in evropskih interpretov vodilnih takratnih usmeritev od informela do konceptualne umetnosti, vrhuncev abstraktnega slikarstva in kiparstva. Kustos Alessandro Rosada je zgodovinski lastnik ene od najpomembnejših tržaških galerij, Torbandene, ki je od 1977 predstavila v Trstu mnogo protagonistov iz krajevnega, italijanskega, srednjeevropskega in širšega prostora: Morandija, Sironija, Marinija, Tržačane Marcella Mascherinija, Artura Nathana in Mielo Reino, Mušiča, Grosza, klasike, kot so Picasso, Chagall, Klee, Modigliani; tako tudi novo avstrijsko slikarstvo, Marsiča in

Revoltelle, s katerega je po zaslugi restavratorskega posega arhitekta Scarpe možen sprehod po terasi z edinstvenim razgledom na tržaške strehe in palače, na nabrežje in vse mesto do Miramara in kraškega grebena, je Rosada zbral umetnine nekaterih mojstrov, ki so šli skozi Torbandeno: bratje Basaldella Mirko, Dino in Afro, Manzoni, Tapias, Vedova, Hartung. Ob teh pa so še zgodovinski ekspoziti samih protagonistov povojnega abstraktizma: Fontana, Castellani, Burri, Kiefer, Santomaso, Tancredi, Capogrossi, Viani, Arp, Pomodoro (Arnaldo) in Cragg. Gre za dela, ki jih je Muzej Revoltella odkupil, res dalekovidno za ne velike denarje, na raznih Beneških bienalnih oz. od samih umetnikov, nekatera pa so iz zasebnih zbirk.

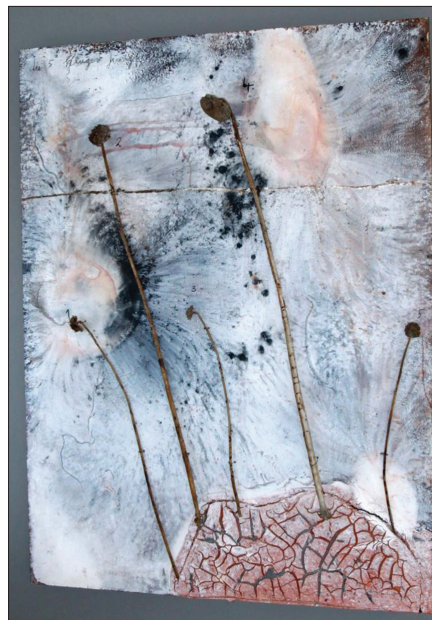
Murtiča, kitajskega slikarja in pisatelja nobelovca Gaoa Xingjana. Seznam imen bi bil res dolg...

V uglednem zadnjem nadstropju

Ni tu mesta za podrobnejši opis, a kdor si je (ali bo) ogledal ta idealni "dialog" med različnimi vrstami abstraktizma, ki ga je Rosada imenoval "Controcanti", se bo strinjal z ugotovitvijo, da je priča pravi lekciji zgodovine sodobne umetnosti. Rosada je s komaj poldrugim ducatom pomenljivih primerkov ustvaril res bistven izbor, ki priča o formalni revoluciji in absolutni sprostitvi likovnega izraza, od 50. let dalje, kateremu ni še videti konca.

Salon Revoltella

V petem nadstropju Revoltelle, kjer so včasih prirejali velike razstave (Rosenquist, Basquiat, Leonor Fini, Jagoda Buič), je od 2014 urejena izborna razstava 300 klasičnih del iz stalne zbirke muzeja, ki so bila v raznih skladiščih. Ta se pridružujejo 400, ki so razstavljena v ostalih nadstropjih. V "Salonu Revoltella" so zbrani veliki talenti iz tržaškega neoklasičizma, romantike, dekadentizma in kasnejših usmeritev od 1890 do 1970. V glavnem gre za portrete in samoportrete, skupinske prizore iz meščanskega miljeja, tudi krajine, mestno okolje in naravo, zgodovinsko - mitološke motive, tudi so-

cialne in sodobne.

V tej idealni galeriji avstro-ogrske dediščine in tudi italijanskega "novečenta", je mnogo znanih slik, pravih ikon sred-

njeevropskega in svetovljanskega Trsta. Naštetimo vsaj glavna imena: Scamparini, Wostry, Flumiani, Timmel, Rietti, Marussig, Dudovich, Metlicovitz, Bollaffio, Orell, Barison, Parin, Zangrando, Croatto, Sambo, Nathan, Carlo Sbisà' in žena Mirella Schott Sbisà' (8. julija bodo v prodaji v tržaški avkcijski hiši Corsia-Stadion njena dela in zapuščina), Marchig, Sofianopulo, Leonor Fini, Finazzar Fiori, Coloni, Rosignano, Perizi, Predonzani, Daneo, Titz, Reina, Devetta, mojstri kot brata De Chirico in Savinio, De Pisis, Morandi, Sironi, Carra', Casorati, ter seveda naša Černigoj in Spacal. Skratka prava paša za oči in odlična priložnost, da v enem samem kraju dobimo tako izčrpen in dopadljiv prerez. Muzej Revoltella je odprt vse dni, razen torka, od 10. do 19. ure. Tu je tudi knjižnica, bogata s številnimi umetniškimi knjigami in publikacijami, odprta ob ponedeljkih in torkih od 9. do 18. ure. Info: www.museorevoltella.it, tel. 0406754350.

Davorin Devetak

VRH SV. MIHAELA Predstavitev knjige o plinskem napadu na Debeli griži Mitje Jurna in Nicole Persegatija

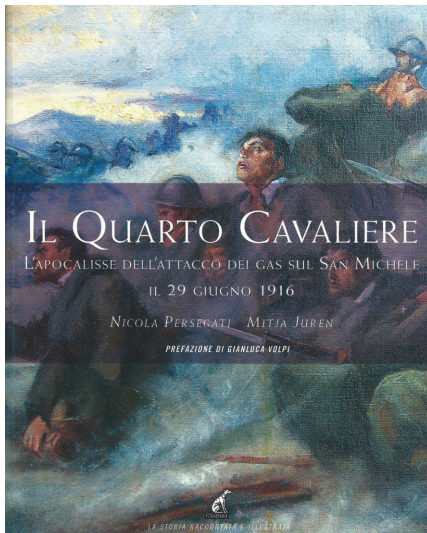
Gospod Bog, pošlji nam vesoljni potop!

“**N**aj sveta Peter in Pavel odpuštitu človeštvu 29. junij 1916! Bil sem ravno med mašo, bral sem evangelij, ko je v cerkev pritekla ena od žena, prestrašeno zavpila: “Gospod kaplan!” in planila pred oltar. Komaj si je opomogla, mi je v joku povedala, da na Debeli griži od zore umirajo vojaki, ne da bi drug drugega streljali: vdihujejo strupen veter in mrtvi padajo na tla. Pokleknil sem v najkrajši molitvi svojega življenja “Gospod Bog, pošlji nam vesoljni potop” in blagoslovil prestrašene vernike: koliko naših fantov je bilo na Debeli griži. To so bili strupeni plini!”.

Tako se začne dnevniški zapis kaplana Franca Pahorja, ki je v tistem obdobju služboval v Volčjem gradu, o enem izmed najstrašnejših vojniških dogodkov na Debeli griži. In s tem citatom sta se Mitja Juren in Nicola Persegati, neutrudna raziskovalca 1. svetovne vojne v naših krajih, odločila začeti tudi svojo zadnjo knjigo, ki je posvečena prvemu plinskemu napadu na soški fronti. 29. junija 1916, na dan svetih Petra in Pavla, je avstro-ogrsko vodstvo z Debele griže proti italijanskim položajem spustilo strupeni plin, ki je tukajšnjim bitkam dal popolnoma drugačno razsežnost. Avtorja sta delo predstavila prejšnji tork, 7. junija, v Lokandi Devetak na Vrhu, nedaleč od krajev, v katerih se je ta napad zgodil. Knjigi, ki je napisana v italijanščini, sta dala naslov “Il quarto cavaliere - L'apocalisse dell'attacco dei gas sul San Michele” (Četrty jezdec - Apokalipsa plinskega napada na Debeli griži). Naslov ima svetopisemski pečat. Četrtega jezdeca, ki je poosebljenje smrti, jemljeta iz

zadnje knjige Svetega pisma Nove zaveze, Razodetja (Apokalipse).

Uvodni citat iz dnevnika zapisa, pa tudi sam naslov, pričata o tragični prelopnici na kraškem bojnem polju pred

natanko 100 leti. Knjiga, ki jo je izdala založba Gaspari, natanko popisuje okoliščine tega dogodka in se zgodovinskih dejstev loti – tako kot smo pri piscih lahko ugotovili že v prejšnjih njunih knjigah – brez ideoloških primesi. Juren in Persegati se opirata na izredno raziskovalno delo, pri čemer je dodana vrednost bogato pričevanje “iz prve roke”, ki ga avtorja ponujata skozi številne dnevniške zapise udeležencev v takratnih bojih. Svojo knjigo sta avtorja na Vrhu prvič predstavila domači javnosti, pred tem pa sta sredi maja o plinskem napadu na Debeli griži spregovorila tudi na

enem od pomembnejših knjižnih sejmov, na turinskem “Salone del libro”. Vrhovske predstavitev v prostorih restavracije v Lokandi Devetak se je udeležilo veliko število ljudi, ki so vsebino knjige spoznali skozi pripoved obeh avtorjev. Tudi ta pripoved je, tako kot zasnova same knjige, učinkovito pritegnila poslušalce (oziroma bralce) in jih pospremila v doživljanje tistega tragičnega obdobja. Učinkovito sredstvo – pravi časovni stroj, ključni element te pripovedi, je bilo bogato fotografsko gradivo, ki je pravzaprav osnova, na katerem Juren in Persegati gradita svojo pripoved. To velja za knjigo, pa tudi za predstavitev teme pred publiko. Omenjeno gradivo zajema fotografije tistega obdobja, pa tudi topografske karte, ki bralcu (ali poslušalcu) precej olajšajo razumevanje snovi. Pripovedovanje se osredotoča na preprostega človeka – na vojaka, ki je doživljal kalvarijo v jarkih. Loti se nekaj mesecev pred napadom. Tako spoznavamo strategijo obeh vojsk, ki je med drugim predvidevala t. i. minsko vojno. Vojaki so kopali podzemne pre-

poslušali, kako se v podtalju nekaj premika. Vedeli so, kaj je, gradili so tudi protiminske rove. Ob tem jim je bilo jasno, da, dokler poslušajo podzemne dejavnosti nasprotnih vojakov, napada ali pokanja min, še ne bo. Mučno je bilo čakanje, ko teh podzemnih premikov ni bilo več, in je nastopila oglušujoča tišina. Druga prispevka, ki je prišla do izraza, so bile plinske maske. Avstro-ogrski vojaki so bili za takratne razmere dobro opremljeni. Italijanski vojaki pa so imeli vse prej kot učinkovite pripomočke, sestavljene iz povojev gaze in nekoliko bolj opremljenih očal. Tretja podoba je kontrast med fotografijami o samem napadu. Avtorja sta tako prikazala avstrijske vojake, ki vihtijo kije z žebli, s katerimi

hode do nasprotnikovih jarkov, da bi tam podstavljali mine. Šlo je za boj na robu “živčnega zloma”. Vojaki v jarkih so pod seboj

so morali pokončati zastrupljene sovražnike, a sta hkrati našla tudi sliko prizora, ko Avstriji trpečemu Italijanu dajejo umetni kisik.

In tukaj je nazadnje še pripoved o samem plinskem napadu. Avstriji so namestili šest tisoč jeklenk med Debelo grižo in Martinščino. Na to so se pripravljali dalj časa: smer vetra so preverjali tudi s spuščanjem balončkov v zrak. In še več, Avstriji so se tega plina bali tako kot Italijani: ni jim namreč bilo povsem jasno, kakšne bodo posledice. Zaradi vetra, ki je pihal v napačno smer, Avstriji dobre polovice jeklenk, tistih na pobočju proti Rubijam, sploh niso uporabili. Spustili so plin, ki je bil nameščen na pobočjih proti Zagraju: rumenkasta zmes se je kot megla valila v jarkih. Umrla je 4 tisoč italijanskih vojakov. To pa še ni bilo vse. Med plinskim napadom se je veter obrnil: rumenkasta zmes se je obrnila proti avstrijskim bojnim črtam in umorila še 2 tisoč cesarjevih vojakov. Prizori, na katere so naleteli reševalci in

medicinsko osebje po napadu, so bili nedojemljivi: žrtvam je kri zalila pljuča, plin jim je posušil grlo, dušične bolečine so bile take, da so si nekateri skušali ustvariti odprtine v grlu za lažji dotok zraka.

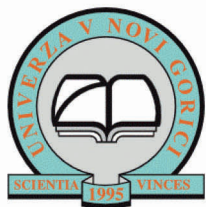
Juren in Persegati se skozi svoje pripovedovanje prebijata z raziskovalno natančnostjo, ki na temelju dokumentov predstavlja tragično dogajanje spomladi 1916. Ob tem pa z vložki osebnih pričevanj dajejo zgodbi tudi človeško plat pietete, ki pripovedovanje primerno zaočrta s pridihom človečnosti in humanosti. In to je pri raziskovalnem delu pomembna dodana vrednost.

kil

Foto md

slori
slovenski raziskovalni inštitut
istituto sloveno di ricerche
slovene research institute

VABILO NA POSVET

ŽIVETI Z DVEMA JEZIKOMA

OD OTROŠTVA DO TRETJEGA ŽIVLJENJSKEGA OBDOBJA

Torek, 28. junij 2016,

ob 17. uri

Dvorana pokrajinskega sveta,
Korzo Italija 55, GoricaDelovna jezika:
slovenščina in italijanščina.
Predvideno je simultano tolmačenje.

PROGRAM

17.00 POZDRAVI

17.10 PRVI DEL

Kognitivne prednosti dvojezičnih govorcev od otroštva do tretjega življenjskega obdobja

Moderira: Martina Ozbič, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

- Mirta Vernice, Univerza v Milanu - Bicocca

**Dvojezičnost v otroštvu in adolescenci:
kako vpliva na nevrokognitivni razvoj posameznika?**

- Vojko Kavčič, Gerontološki inštitut, Univerza Wayne State v Detroitu

Dvojezičnost in demenca

18.15 ODMOR ZA KAVO

18.30 DRUGI DEL

Raziskave na območju slovensko-italijanskega jezikovnega stikanja

Moderira: Maja Mezgec, Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI)

- Susanna Pertot, Klara Vodopivec in Jana Pečar, Strateški projekt JezikLingua

**Usmerjeno usvajanje slovenskega jezika v večjezičnih
vrstniških skupinah predšolskih otrok**

- Sara Andreetta, Center za kognitivne znanosti jezika, Univerza v Novi Gorici

Razvitejše jezikovne veščine dvojezičnih otrok?

Vzorčna raziskava na primeru 10-letnikov

- Matejka Grgič, Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI)

Pojavi jezikovnega stikanja med rabo, percepcijo in ideologijo

Dvojezičnost je tema, ki jo splošna in strokovna javnost že dlje časa spremljata z zanimanjem in radovednostjo. Stari dvomi in predsodki, da lahko dvojezičnost povzroča zmedo pri govorcih in onemogoča doseganje dobrega učnega uspeha pri otrocih, so mimo. Danes nasprotno vemo – in to dokazujejo tudi znanstvene raziskave –, da prinaša poznavanje dveh (ali več) jezikov predvsem številne prednosti od otroštva do tretjega življenjskega obdobja. Tudi sodobne usmeritve na evropski ravni podpirajo večjezičnost že od zgodnjih let.

Kaj so pravzaprav dokazale sodobne znanstvene raziskave? V prvem delu posveta se bomo seznanili z nevrokognitivnimi vidiki dvojezičnosti, v drugem delu pa bomo predstavili najnovejše raziskave, opravljene na območju slovensko-italijanskega jezikovnega stikanja.

Tudi Rusija domnevno ne bo podprla kandidature dr. Danila Türka za novega generalnega tajnika OZN

Najvažnejše vprašanje je, ali smo sposobni ohraniti našo državo Slovenijo!

V teh dneh se v Sloveniji dogaja to, kar je najbrž najbolj pomembno in koristno za našo družbo in državo. Gre za spominjanje na osamosvojitve, vrednote, o kateri je sicer veliko polemik in ocen, vendar jo v pričakovanju Dneva državnosti nobena pomembna stranka ali gibanje vsaj javno ne zanika. Celotno obdobje osamosvojitve je najbolj povzeto in objektivno ovrednoteno v knjižici, ki jo je v nakladi 43.000 izvodov izdala Družina, to je slovenski katoliški tednik. Ponazarja in utemeljuje dogodke in procese, ki so privedli do ustanovitve Republike Slovenije, kar so avtorji prispevkov označili kot zmagovito enotnost ljudstva. Fotografija na naslovnici prikazuje slovensko zastavo, ki so jo 12. junija izobesili na vrhu Triglavu, in je bila prvič brez rdeče zvezde. Posamezniki, stranke in različne skupine, ki ugotavljajo resnico o osamosvojitvi nove države, lahko dejstva o tem preberejo v omenjeni knjižici, ki je, kot že omenjeno, izšla kot priloga tednika Družina. Tam je zapisano, "da je Demos osamosvojil Slovenijo, ji dal novo demokratično ustavo, nato pa že konec leta 1991 razpadel. In potem je na volitvah predal oblast politični levici". V omenjeni publikaciji pa so pojasnili tudi vizijo nove države, saj so zapisali: "Vsako praznovanje Republike Slovenije je priložnost za povabilo v koalicijo. V koalicijo, katere vrednostno jedro je ponorjanje ustavne istovetnosti Republike Slovenije. Če pogledamo dramatično 20. stoletje s stališča letošnjih devetošolcev, ki so prva generacija osnovnošolcev, že rojena v 21. stoletju, lahko ugotovimo, da so njihovi pradedje zapravili Avstro-Ogrsko, stari starši prvo Jugoslavijo in starši drugo Jugoslavijo. Zdaj pa je za celoten slovenski narod nastalo bistveno vprašanje, namreč ali smo sposobni ohraniti pri življenju Republiko Sloveni-

jo. Nič več in nič manj kot to". Ob 25. obletnici Republike Slovenije se moramo torej vsi zavezati, "da bomo storili vse, da bo Republika Slovenija preživela in oživila!"

Foto Joco Žnidaršič

V publikaciji, ki jo obravnavam, je objavljenih veliko datumov, stališč, pogledov in nasploh vsega, kar je bilo pomembnega pri osamosvojitvi Slovenije. Tako je glede Cerkve zapisano, "da so bili verniki vseh ver v komunizmu drugo-

razredni državljani. Tudi katoličani so se šele v Republiki Sloveniji lahko začeli vračati v javno življenje. Tako doma kot po svetu so pripomogli k slovenski demokratizaciji in samostojnosti, vidno vlogo pri tem so imeli tudi duhovniki z nadškofom Alojzijem Šuštarjem na čelu. Če ne bi bilo Republike Slovenije, bi mnogi verniki morali še vedno samo občasno in skrivaj hoditi v cerkev". O Cerkvi in politiki je v prispevku, objavljenem v tedniku Družina, razmišljal tudi Stanislav Zore, ljubljanski nadškof metropolit. Po njegovem gre "za vedno znova aktualno vprašanje, kaj je politika. Če s politiko mislimo na skupno dobro, potem se moramo s tako politiko ukvarjati vsi in vsak po svojih močeh prispevati k temu, da bodo različna področja življenja tako urejena, da bo vsak posameznik lahko v kar največji meri razvil svoje sposobnosti in poskrbel zase in za tiste, za katere je dolžan poskrbeti. Ko pa gre za politiko v ožjem pomenu, se pravi za politične organizacije, pa se Cerkev ne more opredeljevati zgolj za nekatere, saj vemo, da so kristjani v zelo različnih strankah, Cerkev pa mora biti odprta za vse. Odlučno mora zagovarjati vsakega človeka, njegovo dostojanstvo in njegove pravice, ker bi se Cerkev izneverila poslanstvu, ki ga ji je zaupal Jezus Kristus". Med mnogimi dogodki, pričevanji in razmišljanji o osamosvojitvi Slovenije, s katerimi je zaznamovana kronika dogajanja v državi, je zanimivo in tudi aktualno razmišljanje moralnega teologa Ivana Štuheca. V komentarju, objavljenem

v tedniku Družina, je zapisal, "da bi se ob obletnici samostojne države morali spustiti v tekmovanje, kdo bo naredil in ustvaril več za svoj rod in državo. A vse to so še sanje. Ali so res smele trajati en sam dan? Tistega znamenitega 26. junija 1991, ko ni bilo slovenskega srca, ki se ne bi iskreno veselilo, da imamo svojo državo. Brez sanj in vizij ni prihodnosti.

Foto Joco Žnidaršič

Zato današnji domovini in svoji državi želimo, da bi končno zaživela brez Patrie". Iz dogajanja je očitno, da tudi stranke in gibanja na območju politične leve, pa tudi vlada in njej lojalni mediji priznavajo osamosvojitve, vendar naj bi bilo z njo že doseženo oblikovanje nove države. Osamosvojitvi zato naj ne bi imeli prav, ko opozarjajo, "da smo se sicer osamosvojili, vendar se bo potrebno še osvoboditi". Takega mnenja je tudi kmet in politik Ivan Oman, kar je potrnil v t. i. knjižnem pogovoru, ki sta ga z njim imela in zapisala časnikarka Erika Jazbar iz Gorice in primorski pravnik Dejan Valentinčič. Uradno praznovanje Dneva državnosti bo očitno zaznamo-

vano z grenkim priokusom, ker bodo državo na uradnih slovesnostih predstavljali tisti, ki so bili proti njeni osamosvojitvi, in nekateri med njimi še vedno častijo simbole in prakso nekdanjega komunističnega režima.

Privrženci opcije, "da smo se sicer osamosvojili, vendar bo Slovenijo potrebno še osvoboditi", bodo veliko praznovanje priredili v soboto, 25. junija, ob 20.30 uri. Potekalo bo na Trgu republike v Ljubljani, prireditelji pa so praznovanju dali naslov Za mojo Slovenijo. Slavnostni govorniki na tej nedržavni proslavi 25-letnice samostojne države Slovenije, bodo Ivan Oman, Janez Janša in lojze Peterle. Sicer pa splošne in zlasti politične razmere v Sloveniji ostajajo negotove in nejasne, saj država ne izvaja nobene reforme, v koalicijskih strankah pa se poglabljajo spori, zaradi česar ponovno nastajajo domneve o možnosti novih predčasnih volitev. Vlada je doživela tudi poraz v zadevi kandidature dr. Danila Türka za novega generalnega sekretarja Organizacije združenih narodov. Kot je v sredo, 15. junija, v časniku Delo sporočil njegov dopisnik iz Moskve, Boris Čibej, "so na ruskem zunanjem ministertvu posredno namignili, da Rusija ne bo podprla slovenskega kandidata za novega generalnega sekretarja OZN, dr. Danila Türka. Moskvi se namreč zdijo upravičeni pozivi nekaterih držav, naj na položaj generalnega sekretarja svetovne organizacije stopi ženska". Primer se zapleta in ga povezujejo z napovedanim in tudi že dogovorjenim obiskom ruskega predsednika Vladimirja Putina, konec meseca julija v Ruski kapelici na Vršiču. Sicer pa tudi v Sloveniji z zanimanjem in mnogimi mnenji pričakujejo izid referendumu v Veliki Britaniji, kjer 23. junija odločajo bodisi o tem, ali naj država ostane članica povezave ali pa iz EU izstopi.

Matijan Drobež

Pilonova galerija Ajdovščina: 18. 6. – 4. 9. 2016

Mušič Pregelj Stupica / (Ne)dopustnost neke primerjave

Razstava Mušič Pregelj Stupica predstavlja vrhunec slovenskega modernizma v drugi polovici dvajsetega stoletja. Podnaslov razstave je (ne)dopustnost neke primerjave, ki

in za bodoče umetnostne pristope.

Razstavljeni dela prihajajo iz domačih in tujih zbirk, to je iz Muzej moderne umetnosti v Beogradu in Zagrebu, iz Galerije Velenje in iz zbirke Adriatic Slovenia d. d., slike Zorana Mušiča pa je posodila tržaška družina Zanei. Razstava Mušič Pregelj Stupica je razdeljena na tri enote: -svetloba, luč, to phós v Mušičevih krajinah - paysagih -podoba - slika kot spoznanje smrti - Todestrieb pri Preglju

Gabrijel Stupica, Deklica pri mizi z igračkami, ok. 1967, tempera na platnu, Galerija Velenje, foto Dejan Habicht, Matija Pavlovec z dovoljenjem Moderne galerije

ni nikakršna običajna primerjava treh slikarskih genijev slovenskega in evropskega modernega slikarstva, temveč gre za "primerjavo" treh notranjih izkušenj ("experiences interieures", po Georges Bataillu), ki tako po vsebini - sporočilu likovne podobe, kot tudi po primerljivosti z evropskimi slikarji presega daljnosežnost umetnostnih "resnic" in modernističnih "spoznanj" v sodobni likovni umetnosti, v preteklosti

-skrivnost deključinega spola pri Stupičevih slikah Lucije in Neveste

Zoran Mušič

Zoran Mušič podobno - v isti liniji, kompoziciji in planu - naslika sienske griče in kadavre ter portrete v pozni dobi. Podobno slika vegetativni vzorec, motiv rastlinja, in podoba pred zrcalom, svoj obraz, lastno upodobitev. Se pravi, na enak način, z ikonografsko raznovrstnostjo, a ven-

darle enak način; z /neko/ barvno mrežo, tipično teksturo, se pravi: s krožno linijo, ki kakor "kôpa" pokriva sienski ali umbrijski paysage, obraz umetnika ali skladovnice pobitih, griče okostnjakov. Enako slika sebe in deblo z mrtvimi poganjki (motivo vegetale del vecchio tronco), živ-mrtev organizem, v ničnosti, v večnosti trenutka, kot neka, skorajda odsotna identita biologica e spirituale /po Jeanu Clairu/; ne v smislu rappresentazione, temveč kot transfigurazione, ki ni le kopija in simulaker, ampak je zgodnja, pred-zgodnja »renesančna« podobitev; kjer je prisotna klasična estetika dei Greci, melancolia Virginis mediovale /spet Clair/ in pa mentalno stanje, kjer je sedanjost že odsotna in se nič v resnici več ne more dogoditi.

Marij Pregelj

Stoletje, ki je dokončno mimo, so med slikarji zaznamovali Veno Pilon, Zoran Mušič, Gabrijel Stupica ter v prvi vrsti Marij Pregelj v obdobju med letoma 1957 in 1967 s slikami iz stalnih, muzejskih zbirk v Beogradu in Ljubljani. Presežna so njegova platna zadnjih let njegovega

življenja, ki so naslikana s posebno intenzivnostjo in domišljijo, v besu, s slikarskimi iznajdbami in vsebini in eksplozivno barvno obravnavo človeškega telesa, saj gre za figuralna dela, največkrat na grške mitološke teme.

V zadnjih dveh, treh letih so nastala platna, ki presegajo poznane likovne pristope in postopke. Telo se osvobaja forme, ki pripada umetnostni tradiciji evropskega modernega slikarstva in v trenutku pridobi nesluteno vsebino. Telo otrpne v ekran, se zlepi z barvno magmo in utripa vase. Kot da zasega več mesa, več tkiva na odprtem, slečenem telesu, kot ga premore vsa resničnost. In odločilna je ena zadnjih slik z naslovom Diptihon, ki govori, ki nam sporoča, ki oznanja spoznanja in resnice, ki nimajo, ki so brez primerjave.

Gabrijel Stupica

Razstava nadalje gradi na treh

Zoran Mušič, Konjički, 1948, olje na platnu, zasebna last, Trst

podobah Gabrijela Stupice: Deklici pri mizi z igračkami iz leta 1967, Nevesti iz leta 1967 in na portretu - avtoportretu z deklico Lucijo (Figuri) iz leta 1969, kjer so poteze na obeh obrazih iste, se pravi, da se slikar v ljubezni in iz ljubezni identificira s svojo hčerko do te mere, da je izrinjena razlika med obema. V tem je neka regresija: prehajanje od "čiste", čustvene ljubezni do tega, česar nimamo, kar (nam) umanjka. Prav s tem, kar smo, pri Stupici je to slikarstvo, slikanje, umetnost, lahko imamo neko stvar ali pa je nimamo in nam lahko spolzi iz rok.

Kustos razstave je Andrej Medved.

Razstava, ob kateri je izšel katalog, bo v Pilonovi galeriji Ajdovščina na ogled do nedelje, 4. septembra 2016.

Spremljevalni program ob razstavi:

nedelja, 19. junij, ob 17.

uri: javno vodstvo po razstavi, vodi kustos razstave Andrej Medved torek, 21. junij - petek, 24. junij, ob 17. uri: javna vodstva po razstavi, vodijo kustosi Pilonove galerije Ajdovščina četrtek, 4. avgust, ob 17. uri: javno vodstvo

po razstavi, vodijo kustosi Pilonove galerije Ajdovščina nedelja, 7. avgust, ob 17. uri: javno vodstvo po razstavi, vodijo kustosi Pilonove galerije Ajdovščina nedelja, 4. september, ob 17. uri: zadnje javno vodstvo po razstavi, vodi kustos razstave Andrej Medved

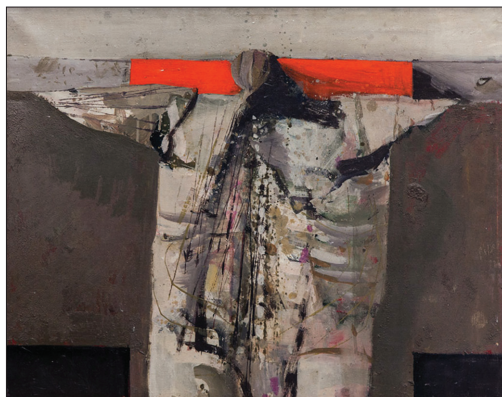
Za otroke:

torek, 28. junij - petek, 1. julij: počitniške delavnice za otroke od 5 let naprej

torek, 5. julij - petek, 8. julij: počitniške delavnice za otroke od 5 let naprej sobota, 3. september, ob 16. uri: ustvarjalna delavnica za otroke od 5 let naprej

Vodeni ogledi za organizirane skupine so mogoči po predhodni rezervaciji termina. Razstavo si je mogoče ogledati po veljavnem ceniku vstopnin Pilonove galerije Ajdovščina.

Urniki galerije: torek - petek, od 9. do 18. ure; sobota, nedelja, od 15. do 18. ure; ponedeljki in prazniki: zaprto.

Marij Pregelj, Razpeta Figura, 1965, olje na platnu, Muzej savremene umetnosti, Beograd

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (21)

Mariza Perat

Sreda - 24. februarja - 8. prikazovanje

Pri tem prikazovanju je Gospa Bernardki naročila, naj moli za grešnike in naj zanje dela pokoro. Zatem jo je povabila, naj se po kolenih pomakne v notranjost votline in naj, kot pokoro za grešnike, poljubi zemljo.

Po videnju je Fanny Nicolau, učiteljica, vprašala Bernardko, ali Gospa z njo govori v francoščini.

"Saj je ne razumem", je odvrnila Bernardka in dodala:

"Gospa mi govori v narečju in me vika".

Četrtek - 25. februarja - 9. prikazovanje

Massabielska prikazovanja so v javnosti vzbujala vedno več pozornosti. Pri tem devetem prikazovanju se je ob votlini zbralo kakih 300 oseb. Bernardka se je znova po kolenih pomikala do votline in nazaj. Nenadoma je vstala in odšla proti reki Gave, toda sredi poti se je ustavila in se vprašujoče ozrla proti votlini. Zdelo se je, da nekaj sprašuje oziroma poslušala. Tisti, ki so bili zraven, so slišali, kako je ponavljala: "Pokora! Pokora! Pokora!" Pozneje je povedala:

"Medtem ko sem molila, mi je Gospa prijazno, a resno ukazala: *"Pojdite in se umijte v studencu! Nato pojejte nekaj trave, ki raste tam!"* "Ker nisem vedela, kje je studenec", nadaljuje Bernardka, "sem odšla proti reki Gave. Toda Gospa me je poklicala in mi s prstom pokazala na prostor v ozadju levega kota votline. Odšla sem tja, toda tla so bila tu prekrita z umazanim rdečkastim blatom. Začela sem grebsti z rokami po blatnih tleh in pokazalo se je nekaj blatne vode. Poskusila sem jo piti, a ni bilo mogoče. Spet sem pričela grebsti in pri četrtem poskusu voda ni bila več blatna, čeprav še kalna. Izpila sem požirek in si z njo umila obraz. Zatem sem pojedla par listov divjega zelišča, ki je tam raslo".

Ljudje so prepadeno opazovali Bernardkino početje. Bili so razočarani, mnogi, zlasti Bernardkini prijatelji, v zadregi. Kaj to pomeni? Prejšnje dni je deklica sijala v lepoti zamaknjena, zdaj pa taka razlika! Stala je pred njimi z obrazom in rokami, umazanimi od blata. In vendar ni vsled tega bila niti najmanj vznemirjena, kot da bi to bilo nekaj samo po sebi umevnega!

Najbrž se nihče od prisotnih takrat ni zavedel, da je to Bernardkino ponižanje spadalo h klicu Gospe, naj dela pokoro za spreobrnjenje grešnikov. Tega dne je tu začel izvirati studenec. Izvir je postajal vse močnejši in je po nekaj dneh že daljal 122.400 litrov vode na dan. Od takrat k temu izviru prihaja in bo prihajalo milijone ljudi, željnih tolažbe ter dušnega in telesnega zdravja.

Istega dne je sodnik Dutour Bernardko znova

zaslišal ter jo skušal znesti s svojimi vprašanji, a brez uspeha.

Petek - 26. februarja

Naslednjega dne, 26. februarja, je Bernardka zaman čakala na Gospo. Ni je bilo. Po rožnem vencu se je, tako kot prejšnje dni, kot pokoro za grešnike, po kolenih pomikala ob votlini in poljubljala zemljo. Končno so jo skoro s silo odvedli v mlin Savy, kjer je neutolažljivo jokala in kar naprej ponavljala: "Le kaj sem ji naredila, da ni prišla?"

Sobota - 27. februarja - 10. prikazovanje

Ob votlini se je zbrala precejšnja množica. Prisoten je bil tudi gospod Clarens, ravnatelj višje šole v Lurdu. Po rožnem vencu se je Bernardka tudi tokrat pomikala po kolenih ob

Romarji zajemajo lurško vodo

votlini in poljubljala zemljo.

Nedelja - 28. februarja - 11. prikazovanje

Tega dne je po poročilih bilo prisotnih 1.150 oseb.

Po glavni maši je Bernardko, ob prisotnosti komisarja, zaslišal preiskovalni sodnik. Bernardka je na vsa vprašanja odgovarjala mirno in z veliko gotovostjo.

Ponedeljek - 1. marca - 12. prikazovanje

Napovedanih 15 dni se je naglo bližalo koncu. Tega dne je Bernardka molila na rožni venec, ki ni bil njen. Gospa jo je opomnila: "Ta rožni venec ni vaš!"

Torek - 2. marca - 13. prikazovanje

Ob votlini se je zbralo 1650 oseb. Po videnju so se najbližji zgnatli okrog Bernardke in silili vanjo z vprašanji.

"Gospa mi je naročila, naj povem duhovnikom, da bi sem ljudje prihajali v procesiji". Bernardka pa ni vsega povedala. Gospa je namreč izrazila tudi željo, da bi ji postavili kapelo.

Deklica je odšla h gospodu Peyramalu in mu sporočila željo Gospe, da bi ljudje na kraj prikazovanj prihajali v procesiji, toda župnik ni hotel o tem ničesar slišati.

"Pa veš, kdo je ta Gospa?" jo je vprašal.

"Ne gospod župnik, ne vem."

G. Peyramale jo je odsvolil ter ji prepovedal, še naprej hoditi k votlini.

Na poti proti domu pa se je Bernardka spomnila, da je pozabila povedati, da Gospa želi imeti tudi kapelo.

Vrnila se je k župniku, ta pa je ovrnil:

"Če želi Gospa imeti kapelo, naj pove svoje ime!"

/ dalje

Resurgent! Goriška sakralna kulturna dediščina

Od uničenja do nove veličine

V torek, 14. junija 2016, sta Marco Plesnicar in Ivan Portelli v prostorih Fundacije goriške hranilnice predstavila prve izsledke raziskovalnega projekta *Resurgent! Rekonstrukcija, restavriranje ter javni posegi v prid uničenih goriških cerkev* ter spletne strani www.chiesedistuttegorizia.com, ki prinaša bogate podatke o katoliških sakralnih objektih slovensko-italijanskega obmejnega prostora, poškodovanih med prvo svetovno vojno in kasneje obnovljenih. Pri tem se je neredko nacionalni diskurz vpletal v način povojne obnove. Izpostavljen je bil primer cerkve v Šempetru pri Gorici, kjer se je pri obnavljanju stremelo k opuščanju baročne podobe. Pri načrtovanju obnove sakralnih objektov so se namreč opuščali gotski, baročni ali rokokojški slogi, ki so veljali za preveč germanske, saj se je stremelo k prevzemanju oblik, ki so bile bližje italijanskemu miljeju.

Pobuda za raziskovalno delo in

Cerkev v Šempetru pri Gorici

objavo izsledkov na svetovnem spletu izhaja iz mednarodnega združenja *Concordia et Pax* iz Gorice in Nove Gorice, ki je začelo z raziskovalnim projektom, osredotočenim na cerkevno zgodovino obmejnega prostora. Sodelovanje z goriško

nadškofijo ter državnima arhivoma v Trstu in Gorici je – ob finančni podpori omenjene fundacije – privedlo do zamisli, da se razvije posebna baza podatkov o vseh katoliških cerkvah, ki so bile huje ali lažje poškodovane med prvo svetovno vojno. Na osnovi bogatega in raznolikega arhivskega gradiva italijanskih in slovenskih arhivskih in drugih ustanov (tudi Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici) in obsežne literature so na spletni strani na voljo dragoceni podatki o posameznih goriških sakralnih objek-

tih (vključno z zvoniki in zvonovi) s posebnim poudarkom na poškodbah ter povojnih rekonstrukcijskih in restavratorskih posegih.

Izsledki raziskave so namenjeni ne le strokovnjakom, ampak tudi širši javnosti. Gradivo o posameznih sakralnih objektih je pregledno urejeno, na voljo pa je tudi bogato slikovno gradivo ter arhivski in bibliografski podatki. Trenutno so dostopni podatki o dvajsetih poškodovanih in obnovljenih cerkvah, čez približno en mesec se jim bodo pridružili podatki o še dvajsetih cerkvah, dolgoročno pa še gradivo o drugih obnovljenih sakralnih objektih obmejnega prostora. Načrtujeta se dodajanje vedno novih vsebin ter izmenjava podatkov in vtisov z obiskovalci spletne strani. Sodelavci projekta si prizadevajo, da bi bile vsebine sčasoma dostopne tudi na slovenski različici spletne strani.

Neva Makuc

Radio Trst A / Glasovi svetov

V tokratni oddaji Glasovi svetov, ki bo na sporedu v nedeljo, 26. junija, ob 12.00 in jo skupaj pripravljajo v uredništvih Radia Trst A, Radia Slovenija in Slovenskega programa ORF iz Celovca, bo govor o prelomnih dogodkih izpred 25 let, ko je bil slovenski narod v ključnih odločitvah enoten kot še nikoli doslej. O tem, kako so slovensko osamosvojitve pred četrto stoletje doživljali rojaki zunaj meja Republike Slovenije in kako danes gledajo na matično domovino, bodo razpravljali gostje v Ljubljani, Trstu in Celovcu. Radijsko okroglo mizo bodo sooblikovali: Jure Gašparič, višji znanstveni sodelavec na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani, v tržaškem studiu bosta Duško Udovič, ki je takrat za Primorski dnevnik spremljal dogajanja v Sloveniji, in časnikar ter predsednik Društva slovenskih izobražencev iz Trsta Sergij Pahor, sogovornik v Celovcu bo odvetnik Matevž Grlic, ki je bil tedaj predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev. Pogovor bo vodil glavni urednik informativnih oddaj na Radiu Trst A Ivo Jevnikar. Uredništvo oddaje Ines Škabar. Ponovitev bo na sporedu v torek, 28. junija, ob 11.10.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (113)

TEK

Že mesec dni vsako jutro tečem 20 minut. In kako se moje telo spreminja s tekom? Ljudje smo narejeni za hojo, hitro hojo in tek. Človek je rojen, da preživi, da se premika vsaj 6 ur dnevno in ne da 8 ur na dan sedi. In ko pride iz sedeče službe domov, se tudi doma usede na fotelj, da se odpočije.

Kaj se v našem telesu dogaja, ko en mesec vsak dan tečemo; kakšne signale dajemo našemu telesu? Pridobila sem na mišični masi, predvsem v zadnjici. Telo samo okrepi mišično maso v zadnjicnem in stegenskem delu, da uravna stabilnost celega telesa med tekom. Glede na to, da je telo ponavljajoče iz-

po telesu, predvsem rok in nog. Zakaj? Zaradi potovanja. Ko tečemo, se znajemo in če je telo izpostavljeno nenehnemu dnevno znojenju, se samodejno in instinktivno želi znebiti presežka dlak zaradi znojenja po večjih površinah telesa, roke, noge, trebuh, hrbet...

Človek je rojen, da teče! Škoda je, da ne izkoristimo poletnih mesecev, ki nam jih narava podari brezplačno, da vsaj 20 minut na dan nekaj naredimo zase in za svoje zdravje. Tako vsak dan izkažemo nekaj ljubezni samim sebi. Tek je najbolj naraven, instinktiven akt, ki ga lahko vsak dan izvedemo. Zelo enostavno je, samo obuti se moramo in že lahko tečemo, naravnost od doma, ni nam potrebno se popeljati nikamor, ne do telovadnice, bazena ali drugam.

Z vsakodnevnim tekom si pomagamo, da:

- spodbujamo telesno presnovo
 - spodbujamo cirkulacijo
 - urejamo nivo "slabega" holesterola v telesu
 - si znižamo tveganje, da bi v starosti zboleli za diabetesom
 - urejamo si krvni pritisk
 - kurimo kalorije in tako hujšamo
 - nižamo nivo stresa
 - bolje spimo
 - opravljamo zaprtje
 - zmanjšamo tveganje, da bi umrli za srčnim infarktom
 - manjšamo si bolečine v ledvenem in križnem predelu
 - izboljšamo si spanec
 - pri potjenju odvajamo toksine iz telesa
 - sami sebi smo naravni antidepressiv J
- Kaj še čakate? 20 minut teka na dan odpravi bolezen stran!
Iščimo zdravje!

www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 00000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO

ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljena na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 21. junija, ob 14. uri

Najlepša dolina

Aupaska dolina (Val Aupa)

O dolini, ki povezuje Mužac (Moggio Udinese) in Tabljo (Pontebba), nekateri pravijo, da je najlepša dolina v italijanskih Alpah. Sicer ne vem, če je to dejansko tudi res, kajti prelepih alpskih dolin je nešteto in že bližnja Zajzera (Val Saisera) je biser, ki se ga pohodnik nikoli ne navešča. Res pa je tudi, da je Aupaska dolina kraj tisočih veličastnih razgledov, strmih sten in divjih, skoraj nedostopnih grebenov. Pri Mužcu je še tipično Karnijska, kamnita kot naš Kras in porasla z borom, ko se izliva v Kanalsko dolino pri Tablji pa je že pravo visokogorje v vsej svoji spoštljivi veličini. Izletnikom nudi ogromno možnosti. Že sama vožnja po njej in ogled posameznih vasi je lahko prijetno nedeljsko doživetje. Za tiste, ki radi hodijo, pa je tu kar nekaj planinskih poti. Nekateri izmed njih peljejo do koč in planin, kjer se izletnik lahko okrepiča in spočije, druge, te so številnejše, se v divjem objemu vrhov in grebenov spajajo s samoto in nebom.

Za pokrajino bi rekla, da je marsikje neprehodno strma, skopa in kamnita ter včasih celo stroga. Cesta se od Mužca počasi in neutrudno vije navkreber proti sedlu Cereschiattis, kjer se pravzaprav 15 km dolga Aupaska dolina konča in se greben nato spušča proti Kanalski dolini. Zanimiv je izvor imena Cereschiattis. Domačini namreč trdijo, da izvira iz furlanske besede cjariesar, češnjevo drevo. Sicer sva z možem na sedlu vonjala samo opojni vojni smrekove smole, mah in praproti, o kaki češnji niti sledu.

Veliko mogočnih divjih češenj pa sva pozneje srečala na poti k tamkajšnjim planinam. Hiše, ki jih srečujemo med vožnjo, so povečini nenaseljene, nekaj starejših domačinov še vztra-

ja v samoti, vse več pa je vikendic in vikendašev, tako da so senožeti nadomestili ležalniki, angleške trate in meščanski vrtovi. Poleti se namreč število prebivalcev Aupaske doline kar podvoji in skupno doseže skoraj 500 prebivalcev. Vasi, ki jih je že prej razdesetkalo izseljevanje in katere je nekje v petdesetih letih prebivalstvo začelo množično zapuščati v iskanju nepredka in zasluzka, je dokončno prizadel potres leta 1976. Tedaj je bilo za vedno izgubljenih kar nekaj arhitektonskih spomenikov in značilnih kmečkih hiš. Počasi se ruši kamenje, tramovi se lomijo, korci odpadajo in čas izpodjeda tisto, kar je bila nekoč kultura sožitja med človekom in naravo. Tisti, ki so ostali, zelo malo jih je, so molčeči in zamišljeni, zaprti vase, kot bi jih zapirale strmine in skale. Večkrat je pokrajina duša tistega, ki v njej živi.

Počasno izumiranje velja skoraj za vse zaselke, ne pa za vas, za katero pravijo, da je najlepša in da spominja celo na male, čisto majcne gorske Benetke. Dordolla ne umira, ampak raste. V tej vasi se življenje in tradicija obnavljata, življenje se začenja na novo, preteklost utripa v sedanosti. Kot pravljica s srečnim koncem. Pred nekaj več kot desetimi leti se je v vasico zaljublil Kaspar Nickles, agronom in turistični vodič, ki je sem zašel čisto slučajno, potem ko je zaključil univerzo na Dunaju. Prišel je, razumel in ostal, kajti Dordolla je kraj, ki ti ukrade srce. Kaspar je sedaj duša kraja, pobudnik številnih

prireditve, srečanj, študij, pa tudi kmetijskega in turističnega preporoda. Nekaj let pozneje je iz Londona prišel v to zakotno in turistom neznano dolino še drug mlad raziskovalec, da bi skupaj z dekletom posnela dokumentarec o karnijskih gorah in življenju v njih neder-

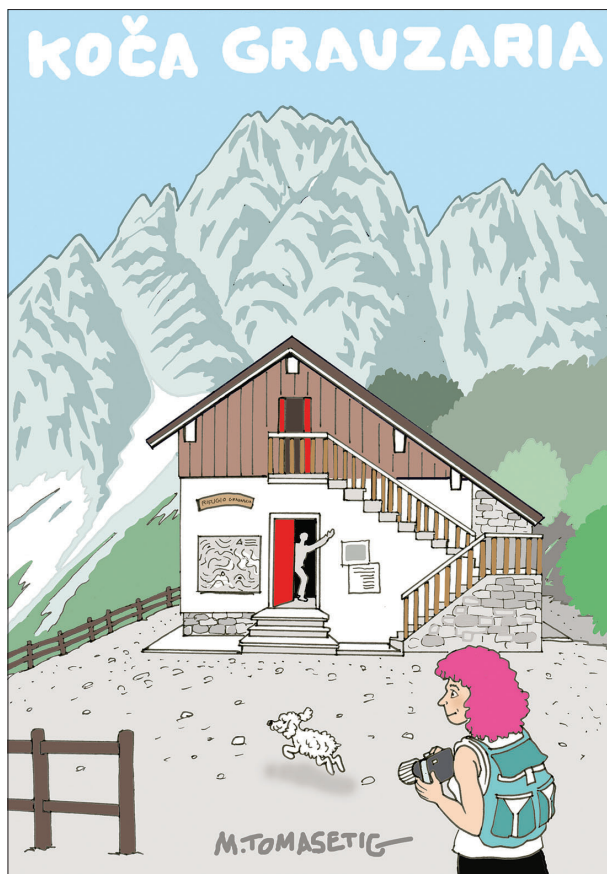
najbolj poznano naselje doline, na poti iz Mužca proti sedlu Cereschiattis, srečujemo še druge tihe in napol neobljudene vasi. Med hišami, ki propadajo je otroški vrišč le še spomin iz preteklosti, ki tone v previsokih travah in nepokošenih senožetih. Čisto na začetku doline je Pradis, na višini 470 m, nato Chiaranda in Grauzaria pa še Saps in manjša naselja z nekaj hišami. Najvišji in menda najboljši vrh te doline, belo, koničasto Creto Grauzario, zagledamo šele, ko smo za seboj že pustili Cjarande (v furlanščini naj bi ime pomenilo živa meja). Z zelenimi pobočji in belimi skalnatimi previsi Grauzaria polni nebo in dolino ter vabi v objem svojih velikih melišč, nas, ki nismo večji plezanja in zajl, pa vsaj do ene najlepših koč v Karniji, koč Grauzaria (Rifugio Grauzaria). Ravno ta koč, o kateri so pisale tudi znane italijanske gurmanske revije in ki se baje poteguje za vstop v seznam lokalov "slow food", je bila eden prvih ciljev najinih potepanj po divji dolini na robu Karnije.

Dno izhodišča planinske poti, ki nosi številko 437 in belo rdeče oznake, se z avtom pripeljemo iz Mužca po udobni asfaltirani cesti. Slednja je bila do leta 1910 le slab kolovoz, porasel s travo, do leta 1966 pa jo je na več krajih še pokrival makadam. Pripovedujejo celo, da se je leta 1916 sem pripeljal sam kralj Emanuele III., da bi preveril stanje na fronti. Prebivalci so tedaj prvič v življenju videli ne le

kralja, ampak tudi avtomobil. No, mi se dandanes peljemo navkreber v objem strmih pobočij brez večjih naporov in nevarnosti in gremo mimo vseh slikovitih vasic do Dordolle in naprej do nekdanjih hlevov Nanghez, kjer se za razvalinami planine Flop začena steza. Pot nas pelje mimo potoka, mahovja in smrečja navkreber. Nikoli ni prestrmo, saj spada koč Grauzaria v tako imenovano C kategorijo italijanskih planinskih postojank. Gre za koč, do katerih se ne moremo pripeljati z avtom ali avtobusom, višinska razlika, ki jo moramo premagati, pa vseeno ne presega 800 m, pot pa je lahka in primerna za vsakogar. Torej, do častitljive višine 1.250 m nad morjem, se povzpne brez težav v dobri poldrugi uri. Za trud nas nagradi prelepa travnata polica v objemu skalnatega amfiteatra, ki ga tvorijo previsi Sernia in Grauzarie. Slednja, ki se ponaša z nazivom najlepše, je tudi najvišji vrh doline.

Koč je že sama po sebi cilj, vreden vožnje in ogleda, obenem pa je zanimivo izhodišče za številne vzpone, krožne poti in alpinistične podvige. Petindvajset ljudi lahko v njej prespi, vredna pohvale pa je kuhinja, ki se ponaša z odlično lokalno hrano, upravitelj pa je pozoren na kakovost in raznolikost. Kdor je vajen slovenskih postojank, bo v italijanskih gorah prijetno presečen. Koče in zavetišča namreč kar tekmujejo med seboj glede kakovosti in izvirnosti hrane. Namesto da bi se zadovoljili z običajno enolončnico in pivom, lahko tu izbiramo celo med kvalitetnimi italijanskimi vini. Dobra hrana in pohodništvo se nikakor ne izključujeta in ne vem, zakaj bi se morali izletniki zadovoljiti vedno z isto, enolično ponudbo. Dobre kuhinje in izbrana vina je namreč vsakdo vesel, koč Grauzaria, ki je med sezono odprta vsak dan, pa lahko računa na obisk od maja tja do pozne jeseni.

Suzi Pertot

jih. Prišel je in nikoli več odšel. Dordolla se mu je tako priljubila, da si je sredi kamnitih stopnišč, lesenih gankov in ozkih ulic ustvaril dom. Kmalu je za njima prišlo še nekaj sanjačev, katerim je uspelo obuditi preteklost in Dordolla je zaživela.

Čeprav je Dordolla po vsej verjetnosti najlepše, najbolj živo in v zadnjih letih

in belo rdeče oznake, se z avtom pripeljemo iz Mužca po udobni asfaltirani cesti. Slednja je bila do leta 1910 le slab kolovoz, porasel s travo, do leta 1966 pa jo je na več krajih še pokrival makadam. Pripovedujejo celo, da se je leta 1916 sem pripeljal sam kralj Emanuele III., da bi preveril stanje na fronti. Prebivalci so tedaj prvič v življenju videli ne le

Devin

Deset let pobude Vitovska in morje

Društvo kraških vinogradnikov je prejšnji petek in soboto uredilo v slikovitem okolju Devinskega gradu zelo uspešno deseto izvedbo vinske promocijske pobude Vitovska in morje, ki je torej dočakala prvi pomembnejši jubilej. Organizatorji so letos združili 30 kleti in 24 restavracij z goriškega, tržaškega in slovenskega Krasa, razstavljali pa so tudi proizva-

kušnje pa je bil domena vsakoletnega strokovnega posveta v avditoriju gradu. Tokrat so na temo poplave zaščiteneh označb prešla pri vinu spregovorili - in zadeli bistvo - trije znani obrazi na področju vinarstva, posvečenega hrani in vinu. Blogger Luciano Pignataro je ugotavljal, da ostajajo DOC večkrat le na papirju, v Italiji namreč z izjemo velikih zaščiteneh območij prevladuje-

vitovske so letos podelili tržaški restavraciji Nero di seppia in someljeju Claudiu Donatu. Poseg predsednika Društva kraških vinogradnikov Mateja Škerlja pa je bil prežet s političnimi poudarki. Deželnega odbornika za kmetijstvo Cristiana Shaurlija je izzval o premajhni pozornosti do Krasa, pa tudi o tem, da so velike zaščitene znamke, kot je nova deželna Furlanija-Julijska krajina, povsem nepotrebne. Odbornik je seveda branil argumente v prid slednje in potrdil, da je deželna uprava predhodno odobrila za poletni rebalans proračuna 400 tisoč evrov v korist razvoja Krasa. Napovedal je tudi, da bo konec meseca v Rimu minister Martina sprejel kmetijske stanovske organizacije, da bi konkretno spregovorili o pobudah in ukrepih, ki jih je država dolžna - tako je obljubil minister pred nedavnim v

Foto damj@n

Trstu - kraškemu teritoriju in obdelovalcem po propadu protokola Prosecco DOC. Uradnega dela prireditve so se udeležili, med drugimi, tudi predsednik deželnega sveta Franco Iacop, poslanka Tamara Blažina, direktor deželnega zavoda za razvoj podeželja ERSA Paolo Stefanelli, deželni svetovalec Igor Gabrovec in odbornica za kulturo domače občine Devin Nabrežina Marija Breclj. HC

jalci drugih značilnih izdelkov iz agro-živilskega sektorja (med, sir, olje, zelišča, suhe mešine). Oba večera je bil na dogodku za vrednotenje avtohtone bele kraške vinske sorte spričo končno lepega, naravnost idealnega vremena, obisk nadvse zadovoljiv. Začelo se je že v petek z dopoldanskim obiskom številnih specializiranih novinarjev po raznih kletah po Krasu, popoldanski del pred slavnostnim odprtjem po-

jo znamke podjetij. Z njim je soglašal sloviti radijski glas Davide Paolini, ki je vztrajal pri prepoznavnosti ozemlja, ki mora biti edinstveno tudi po zgodbi, ki jo pripoveduje, in po liderju, ki ga poznavajo množice. Vsestranski predsednik Slowfood Lorenzo Berlandis je v tem duhu potrdil, da bo letošnji vinski vodnik združenja obravnaval tako Kras kot Brda kot brezmejno italijansko-slovensko območje. Nagrado viteza

V premislek / Memorialni zapis

Duhovnik zakaj? - Duhovnik zato?

Junij se že izteka in tudi letos nas lokalne kronike spominjajo, da je čas mašniških posvečenj. Nekdaj pogost verski obred, danes že prava redkost. Toda: "Zakaj duhovnik? In kako tudi duhovnik?" Kot vsako vprašanje je tudi ti dve zelo težko postaviti, nekoliko težje jima je dati odgovor. DUHOVNIK ZAKAJ? Vsakdo, ki je bil poklican v duhovniški stan, bo dal drugačen odgovor. Vendar, zakaj sem rekel: "So bili poklicani?" Ne izbiramo mi Njega, od Njega smo izbrani. Ne odločamo: bom duhovnik; lahko samo sprejmemo ali zavrnemo klic. Za nekoga je to lahko, za druge težje, za koga pa je to pravi boj, ko se protivi, da bi rekel DA! Na koncu je le Ljubezen, ki te naredi tako krotkega, da lahko greš skozi vsako ključavnico, tako sprejemljivega, da se lahko prilagodiš vsakemu kraju in vsaki okoliščini.

Že od vsega začetka se zaveš, da tvoj DA ni le od danes naprej, ampak je treba vsak dan znova vzeti v roke obljubo in jo obnoviti. Vendar duhovnik zakaj? Lahko govorim o sebi. To je edini način, po katerem lahko vračam Ljubezen, s katero sem bil hranjen. Ljubezen mi je bila podarjena preko mojega družinskega življenja. Ni bilo nič posebnega: čisto običajna družina, življenje brez posebnih zahtev. Toda, živeli smo z željo, da bi delali dobro svoje- mu bližnjemu, ker le tako smo bili srečni. Pozneje sem spoznal, da učenjaki pravijo: "Jaz te

nimam rad, vendar želim tvoje dobro". Tako smo živeli, malo besed, resnična dejanja. Veliko let sem potreboval, prehodil nešteto razpotij, preden sem sprejel, da je moje življenje to; dati to, kar sem; na razpolago Njemu, ki zna iz tistega malega, kar sem, obroditi sad....

II.

Normala rutina: semenišče, skupno življenje, bolj ali manj razumljive osebe in njenih talentov (čeprav včasih zelo skri-

gel, potem pa zavzoni hišni zvonec, nekdo te pogleda v oči in tvoje težave izginejo, ker veš, da si ne želiš ničesar drugega kot le to, kar se delaš.

Tako se zaveš, da so tudi tvoje pomanjkljivosti, tvoji padci, tvoja omejenost sprejeti, ker ti-ti, s katerim živiš (in za katere živiš), te znajo imeti radi.

In tako naprej. Po tridesetih letih bi zopet naredil isto izbiro, isto pot....

DUHOVNIK KAKO?

Starejši ljudje bi rekli, da smo izgubili stare navade. Vendar tu ni obrazcev, ni enega in istega načina. V tvoji človečnosti, ki jo On sprejema in jo je On ustvaril, se On uresničuje. S tvojim DA te Bog s svojo roko natakne kot rokavico, s katero boža človeštvo, da ga ljubi. Ena Roka, nešteto rokavic. Različni načini božanja, ena sama LJUBEZEN.

Tvoj DA pomeni: skušal se bom prilagoditi v notranjosti Neskončnemu in zunaj končnemu, v katerem sem sredstvo Ljubezni.

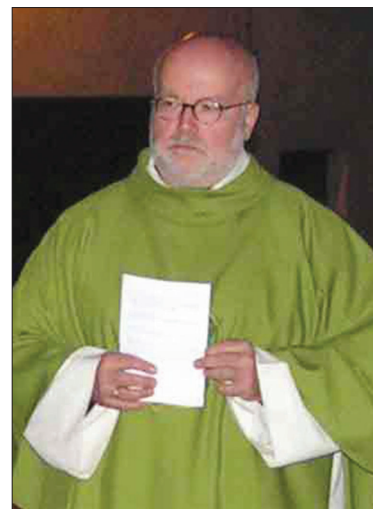
Eden je poklican za dobrobit človeštva, drugi za evangelizacijo, spet drugi za tolažbo, nekdo drug pa za molitev - po darovih, ki jih je vsakdo prejel.

Za eno smo lahko gotovi: nikoli ne bom nekoristen! Vsaj dokler bo človek lahko ČLOVEK meso, meso ki ga oživlja. Duh, ki se udeležuje v mesu.

Ne bom proizvajalec tega, kar je za današnjo družbo edino in neobhodno potrebno. (Napisano: 30. junija 2006)

Sestavil g. Vojko Makuc +18.1.2010

Uredil: Ambrož Kodolja

tih) in msgr. Peter Cocolin, skoraž svetniški škof.

Mašniško posvečenje je bilo na dan sv. Janeza Krstnika. Mnogi so me spremljali, drugi so me opazovali, spet drugi ne bi stavili name.

In potem se začne ...

Mislil si, da lahko veliko daš; v resnici stalno prejemaš. Mislil si, da imaš Boga v eni roki, odkrivaš pa ga dan za dnem v osebah, ki te srečujejo. Pridejo trenutki, ko misliš, da ne boš zmo-

POGOVOR Matej Sukič in Robert Apollonio

45 let Televizije Koper-Capodistria

Televizija Koper-Capodistria letos obeležuje 45 let ustvarjanja programa v dveh jezikih, povezovanja italijanske in slovenske manjšine z maticama in delovanja na nacionalnem in čezmejnem območju ter 40 let predvajanja slovenskega programa. Obletnico so obeležili z Dnevom odprtih vrat, ki je bil v soboto, 18. junija, ob 9.30 v Regionalnem

manjšine in narodne skupnosti, kot je to pri nas?

Matej Sukič: Nekaj programa za slovensko narodno skupnost pripravljajo v Avstriji in Italiji, na Madžarskem pa ne. Kako je to urejeno na Hrvaškem, ne vem. Povsod pa je program namenjen manjšinam časovno sila omejen. Naša televizija je v tem pogledu posebnost. Zgodovinske,

nimivo je gledati stare posnetke krajev in ljudi ter ugotovljati, kako se vse na videz spreminja, težave in izzivi pa ostajajo bolj ali manj isti. Nato bodo sledile oddaje iz 90-ih, ki veljajo za zlata leta slovenskega programa. Takrat smo celotno Slovenijo s Karaokei in TV Poprom dobesedno prikovali pred male ekrane. Seveda pa bodo na ogled tudi oddaje, ki so nastale po prelomu tisočletja, kot so Halo, pozvani ste!, Pomagajmo si in oddaji Študentska ter Univerza.

Koliko gledalcev dnevno spremlja TV Koper-Capodistria? Kaj pa glede na prejšnja leta, gledanost raste?

Matej Sukič: Raziskava, ki smo jo naročili novembra lani, pravi, da slovenski program med 18. in 19. uro spremlja do 30.000 gledalcev, v celoti pa da ima TV Koper-Capodistria več kot 60.000 rednih gledalcev vsak dan. Ponosni smo tudi na gledanost naših oddaj na nacionalni mreži. Oddajo Med valovi in Ljudje in zemlja si na 1. programu Televizije Slovenija ogleda tudi po 150.000 gledalcev. Te številke nas navdajajo z optimizmom in potrjujejo, da delamo dobro.

Odgovorni urednik TV Koper-Capodistria ste dobro leto, kako so se uresničila vaša pričakovanja glede uredništvovanja? Kakšno vizijo ste si zastavili?

Matej Sukič: V našem uredništvu dajemo vse od sebe in čeprav ni lahko, se trudimo ustvariti kakovosten program. Za to ve pohvale celotnemu

ko za italijansko narodno skupnost kot tudi za slovensko manjšino v Italiji in za celotno

Vir: Tv Koper-Capodistria

območje, na katerem živita ti dve manjšini. Menim, da to mora biti pomemben jubilej tudi za večini na eni in drugi strani meje, saj TV Koper-Capodistria uresničuje zelo pomembno informativno in kulturno poslanstvo na zgodovinskem kontaktnem območju, v katerem se že krepko več kot tisočletje srečujejo in prepletajo različni jeziki in različne kulture. In ravno ohranitev te kulturne in jezikovne raznolikosti je in mora biti tudi v prihodnje ena temeljnih poslanstev koprške televizije.

45. obletnici TV Koper-Capodistria italijansko uredništvo posveča poseben pomen. Ravno v teh dneh in tednih ponujamo gledalcem serijo treh enournih oddaj o ustvarjalcih koprške televizije, ki so v preteklih desetletjih s svojim delom doprinesli k ohranitvi in razvoju televizijskega programa. Prva oddaja ciklusa "La

ja oddaja pa bo predvajana v petek, 1. julija, ob 19.30 na TV Koper-Capodistria. Vsak dan pa je ob različnih urnikih na sporedu tudi rubrika "Briciole di...45 anni di TV" oz. Drobničice ... 45-ih let Televizije, ki obuja najzanimivejše oddaje, prispevke in ustvarjalce iz bogate programske dediščine.

ob podpori vseh predstavništev slovenske manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Sloveniji ter na Hrvaškem zaživel projekt Čezmejne televizije. Kaj nam lahko poveste o njem in o sodelovanju?

Robert Apollonio: Mislim, da je to zelo dragocen projekt, ki je podrl meje, preden so dejanske padle, in ki združuje slovenska in italijanska uredništva TV Koper-Capodistria in Deželnega sedeža RAI za Furlanijo-Juljsko krajino. Programsko obsega vsakodnevno izmenjavo in predvajanje dnevnoinformativnih oddaj vseh uredništev, to je skupno poldruha ura programa dnevno. Dnevno si izmenjujemo slikovni material in prispevke ter mesečno skupno oblikujemo magazinsko oddajo "Lynx Magazine" v italijanski in slovenski jezikovni verziji. Ob tem v koprodukciji snemamo in predvajamo glasbene in druge prireditve posebnega pomena za skupni čezmejni prostor. Vse te oddaje se predvajajo na kanalih Deželnega Sedeža RAI za Furlanijo-Juljsko krajino in na kanalih TV Ko-

Matej Sukič

Obletnico bomo septembra obeležili tudi z novo sečensko in grafično podobo dnevnoinformativnih oddaj v italijanskem in slovenskem jeziku. Od 12.

septembra bosta imeli oddaji "Tuttoggi", ki je sicer na sporedu vsak dan ob 19. in 22. uri, in Primorska kronika, ki je na sporedu vsak dan razen nedelje ob 18.40, povsem nov in sodoben videz.

Za jesen pripravljamo tudi nekaj programskih novosti. Med te sodijo nova tedenska oddaja o potovanjih, prostem času in turizmu "Shaker" in tedenska oddaja o knjigi in književnosti "Letteratura. eu", ki bo predstavljala knjižne novice in pisatelje. Novosti pripravljamo tudi na področju športa in sicer serijo oddaj o športnih legendah.

per-Capodistria. Veliko oddaj prevzema tudi TV Slovenija. Projekt Čezmejne televizije je tudi skupni projekt med RTV Slovenijo in RAI-em. In tudi to je dragoceno.

Priprava skupnih oddaj ima še eno izredno pomembno dodano vrednost, in sicer skupno uredništvo, ki se redno sestaja. Projekt Čezmejne televizije ni spletel samo poklicne vezi med Kopro in Trstom, ampak tudi prijateljske vezi in zavest o neki "skupni usodi" teh uredništev. Mislimo, da bi morali projekt Čezmejne televizije bolj razvijati.

So ljudje, ki živijo na pluralnem in dvojezičnem območju bolj odprti in tolerantni do drugače mislečih?

Robert Apollonio: Včasih sem bil o tem prepričan, pa nisem več toliko. Če govorim o našem območju, je sicer stopnja tolerance še zelo visoka, imam pa občutek, da se krha, da so "drugačni" vse bolj izpostavljeni. Kriza, brezposelnost, migrantska kriza, itd. po moji oceni povzročajo neko radikalizacijo stališč in vidnih, iskanje krivde v drugih in zapiranje v svoje malo okolje, naj si bodi to kulturno in nacionalno ali socialno, ali katero drugo. Prevladuje individualizem in občutek ogroženosti. Menim, da so novinarji prej kot mediji (ki imajo svoje lastnike in politične botre) pred veliko družbeno odgovornostjo, da vzbudijo kritično misel in poudarjajo tiste vrednote in vrednostne modele, ki so človeka vredne.

Pripravil JUP

Vir: Tv Koper-Capodistria

RTV-centru v Kopru, in s poperstitvijo programskih vsebin na Televiziji Koper-Capodistria. Ob jubileju smo se pogovarjali z odgovornim urednikom Televizije Koper-Capodistria Matejem Sukičem in odgovornim urednikom televizijskega pro-

politične in druge okoliščine, ki so vplivale na tukajšnjo družbo, so povzročile, da je programa v italijanskem jeziku nekajkrat več kot v slovenskem. Če se pošalim, lahko rečemo, da smo na TV Koper-Capodistria Slovenci v manjšini. To seveda velja samo za program. Z italijanskim programom dobro sodelujemo, a želim si, da bo povezovanja in izkoriščanja sinergij v prihodnosti še več. Televizija Koper-Capodistria letos praznuje 45 let obstoja in tudi 40 let slovenskega programa, ki ste ga obeležili z Dnevom odprtih vrat v soboto, 18. junija, v Regionalnem RTV-centru v Kopru. Kaj ste pripravili za obiskovalce ta dan?

Matej Sukič: Obiskovalcem je najbolj zanimivo, ko jih znani obrazi iz našega uredništva popeljejo po prostorih televizije. To je preverjena formula in ljudje imajo to zelo radi. Spremljevalni program pa smo zastavili tako, da je vsak našel nekaj zase. Zjutraj smo imeli otroško delavnico, na kateri so otroci iz papirja in kartona ustvarjali predmete povezane s televizijo. Na ogled so bili postavljeni starodobniki, na stojnicah so se predstavljala nekatera društva in organizacije. Poskrbljeno je bilo tudi za kulinarčni del, glasbeni pridih pa je pričarala zasedba Teenagers in priljubljeni trio. Imeli smo tudi srečanje upokojencev in nekdanjih sodelavcev Regionalnega RTV centra. Prav tako pa so vrata odprli kolegi z radia.

Kako pa bo obletnica Televizije Koper-Capodistria poperstrila programsko shemo slovenskega programa to poletje?

Matej Sukič: Junija smo ob ponedeljkih in četrtek ob 18.00 in 22.30 začeli predvajati najbolj znamenite oddaje in dokumentarne filme iz 70-ih in 80-ih let prejšnjega stoletja. Za-

Vir: Tv Koper-Capodistria

uredništvu, tehniki in vsem ostalim. Ker se vsi trudimo po najboljših močeh, ni prišlo do večjih programskih rezov. Vendar to ne bo šlo v nedogled. Izboriti si bomo morali boljše pogoje dela, da bomo lahko učinkoviteje izkoristili naše znanje in tehnične kapacitete.

Ste odgovorni urednik televizijskega programa za italijansko narodno skupnost. Kaj ste ob tem jubileju za gledalce pripravili v italijanskem uredništvu?

Robert Apollonio: Nedvomno gre za pomemben jubilej za naš pa tudi za slovenski program TV Koper-Capodistria in za pomemben jubilej ta-

Vir: Tv Koper-Capodistria